

KESKENY ÚT

A KÁROLYI GÁSPÁR TEOLÓGIAI ÉS MISSZIÓI INTÉZET LAPJA VI. ÉVFOLYAM, 25. SZÁM, 2003. JANUÁR

PÉTER SÜLLYEDÉSE

VISSZATEKINTÉS
A KARÁCSONYRA

NÖVEKEDÉS A KEGYELEMENBEN

BIG BROTHER

LUSTASÁG

MIT NEM MONDANAK EL NEKÜNK A
WALDORF-MÓDSZERŰ OKTATÁSRÓL?
(2. RÉSZ)

COMENIUS ÁMOS JÁNOS (1.)

HÍVJ SEGÍTSÉGÜL...

HALÁLBÓL ÉLETRE

AZ IGAZ ISTEN
HELYES TISZTELETE (1.)

MIT TEHETSZ HA A FÉLELEM
FELÜLKEREKEDIK RAJTAD?

RAVAI ÉLETKÉPEK

ISTEN SZÓL HOZZÁD

KESKENY ÚT

Keresztyén folyóirat.

Kiadja:
KÁROLYI GÁSPÁR TEOLÓGIAI
ÉS MISSZIÓI INTÉZET

3527 Miskolc, Kartács u. 1
Tel.: 46/412-558
Fax: 46/507-736
E-mail: kgtmi@axelero.hu
http://www.reformatus.org

Szerkesztő: Szőke Imre

PÉTER SÜLLYEDÉSE

(Mt 14,28-31)

Félelmeink legtöbbször akkor jelentkeznek, amikor hitünk meginog. Hitünk gyengülésének arányában nő a félelünk. Ahol nő a félelem, ott csökken a hit; de azért nő a félelem, mert csökken a hit. Minél kisebb a hit, annál nagyobb a félelem. S ha a félelem nő, akkor mi süllyedünk. Ám legtöbbször mégis másban keressük süllyedésünk, csüggedésünk okát: körülményeink, alkalmatlanságunk, a feladat nagysága, a sok akadály, stb. Pedig nem ezek okozzák a mi problémánkat, hanem inkább a hitünk meggyengülése. Péter süllyedése nem a tenger vizével, vagy a széllal, vagy a saját képességeivel volt kapcsolatos, hanem az ő kételkedésével. Miért?

1. Azért, mert a vízen nem tudott járni saját erejéből, tehát már az addigi lépéseit sem a saját erejéből tette meg, hanem az Úr hatalma által. Azt gondolni keresztyén életünk bizonyos szakaszán, hogy nem vagyunk képesek tovább haladni, képtelenség, hisz elfeledjük hogy eddig is az Úr segített. Avagy eddig magunkban bízunk, s úgy gondoltuk, hogy magunktól vagyunk képesek a „vízen járni”? Amikor Péter süllyedni kezdett, elfelejtett egy fontos dolgot, éspedig azt, hogy az addig megtett lépések Isten csodájáról tanúskodtak, s nem a saját ügyességéről. Ha addig is Isten tette képessé arra, hogy a vízen járjon, azután is képessé tudja tenni őt erre. Vagy talán azt gondolta, hogy Jézus csak addig tudta hordozni, s most már hagyja elveszni?

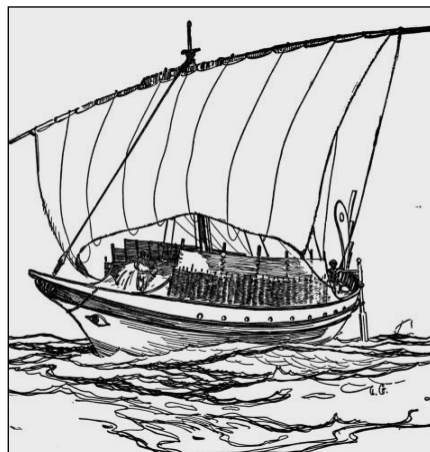
Péter nem volt tudatában, hogy mi is történt vele; hogy Ő a vízen való járása isteni csoda. Pedig valóban csodáról volt szó, hiszen Péter járt a vízen. Nem gondolodsz-e arra testvérem, hogy keresztyén életed, szolgálataid, Krisztussal való járásod éppen olyan csoda, mint Péter vízenjárása? S ha ezzel egyet értesz, akkor miért kételkedsz affelől, hogy ez a járás folytatódhat? Ha eddig jártál a vízen – Isten erejéből – ezután miért ne tudnál ugyanúgy járni?

Péter süllyedésére három lehetséges magyarázat adható:

(a) Péternek pár lépés erejéig sikerült a súlytalanság állapotába juttatnia magát (netalán intenzív koncentráció által). Alkalmazva ezt az életre: sikerült eddig a saját erődből járnod az Úr útját. Ez az egyik lehetőség.

(b) Elfogyott Krisztus ereje vagy hűsége. Nyilván, ha bármelyik a kettő közül elfogy, az eredmény a süllyedés. Mert, ha Istennek nincs ereje fenntartani téged, akkor merülni fogsz. Ha viszont volna ereje, de már nem akar fenntartani (azaz nem hűséges), ugyanúgy merülni fogsz. Lehetségesnek tartod ezt?

(c) Elfogyott Péter hite. Az bizonyos, hogy valakiben történni kellett valaminek, most már csak az a kérdés, hogy ez a változás kiben állt elő. A körülmények változtak volna meg? Nagy volt a szél és ettől ijedt meg Péter? Tehát, a nagy szél – a próba – felelős Péter süllyedéséért? Miért, talán szélcsendben csökken a gravitáció? Avagy Krisztusban állt be valami változás? A Zsid 13,8-ban viszont arról olvasunk, hogy ő nem változik. Csak egy lehetséges válasz marad tehát kérdésünkre: Péterben történt változás, éspedig a hite inogott meg; nem hitte, hogy a csoda folytatódhat, mivel Krisztus ereje és hűsége nem fogyott el.

2. Azért, mert miután Jézus megragadta a kezét, ezt mondta neki: „Kicsinyhitű, miért kételkedtél?” Nem azt kérdezte tőle: „Péter, miért nem tudsz járni a vízen?” Jézus pontosan tudta, hogy mi történik Péterben. Lehet, hogy Péter számára sem volt világos, hogy miért merül, talán a széllel magyarázta ő (is), vagy pedig csak rádöbrent arra, hogy valójában ő nem is tud járni a vízen (de akkor hogyan járt addig?). Csak amikor Jézus rákérdezett értette meg igazán, hogy miért süllyedt eddig: az ő kicsinyhitűsége miatt.

Lehet, hogy te is süllyedtél már, vagy éppen most süllyedsz, s nem találsz az igazi okot meghátrálásodra. Talán sok hamis okot megnevezel, de ez még nem segít rajtad. Amíg Jézus nem világít rá a te igazi problémádra is: „Kicsinyhitű, miért kételkedtél?” Talán mindenre gondoltál, csak arra nem, hogy nyomorúságnak, kétségbeesésednek, félelmednek, merülésednek épp a te hitetlenség lehet az oka. Ha ezt most már megértetted és elfogadad, akkor előbb ezt a problémát kell kezelned, s meglátod, hogy ha hited újra nő, akkor az előzőleg

megnevezett okok – körülmények, emberek, megbízás nagysága, alkalmatlanságod – elhalványulnak, illetve másképp fogsz azokra tekinteni. Talán úgy, ahogyan Dávid tekintett a kőfalra: „... az én Istenem által kőfalon is átugrom.” (Zsolt 18,30) Legyen hát ajkunkon az apostolok imádsága: „Növeljed a mi hitünket!” Ámen.

Sikó Mihály

VISSZATEKINTÉS A KARÁCSONYRA

AVAGY JÉZUS HELYETT TÉLAPÓ?¹

A jászolban fekvő kisdud helyét egy fehérszakállú öregember foglalta el, akinek csecsebecsékkel teli barlangja helyettesíti az egyszerű, rusztikus istállót.

Úgy tűnik, hogy a legtöbb ember számára a karácsony elveszítette vallásos jellegét. Egy társadalmi ünnep lett, melyet némi nosztalgia leng körül, mikor is az emberek azzal áltatják magukat, hogy egy rövid időre talán győzedelmeskedik a „jó és a jóakarát” a világban.

Néhány önkormányzat azt javasolta, hogy a karácsonyt át kellene keresztelni, például Téli Ünnepekre vagy valami hasonlóra. Képzeltbeli számítógépükön megnyomták a „töröl” gombot, hogy a karácsonyt (és vele együtt Krisztust)², úgy ahogy van, eltüntessék. A lelkit felemésztette a világi, a szentet eltörölte a szentimentális. A karácsonyt megfosztották a lényegétől.

De van-e ennek bármilyen jelentősége? Talán már felnőtünk, és a vallás csak a múlté.

LELKI SZOMJÚSÁG

De valóban a múlté a vallás? Különben is szükségünk van-e egyáltalán a vallásra? Úgy tűnik, hogy igen. Mégis a nyugati és ezzel együtt a modern fel fogás az, hogy az életben lelki dimenziók nélkül is el lehet boldogulni.

Ha viszont megvizsgálunk bármely kultúrát a történelem bármely korszakában, az emberek életében mindig jelen volt a vallás. Úgy tűnik, hogy valahol mélyen tudatában vagyunk egy másfajta valóság létezésének, mely a tudomány törvényeivel megmagyarázhatatlan. Az emberekben van egyfajta szomjúság, melyet a fizikai világ nem tud csillapítani és kielégíteni.

Az ember ugyanis alapvetően vallásos. Úgy tűnik, ez még azokra nézve is igaz, akik állandó és erőteljes ateista propagandának vannak kitéve. 1949-ben Mao-Ce-Tung, a kommunista forradalmár megalapította a Kínai Népköztársaságot. Rendszere kiutasított minden kül-

földi misszionáriust, megszüntette a vallási szervezeteket, könyörtelenül üldözte a vallási kisebbségeket, és egy erőszakos ateista oktatást vezetett be.

MI A HELYZET

NAGY-BRITANNIÁBAN?³

És erre mi történt? A forradalom idején, becslések szerint, 5 millió keresztyén élt Kínában. Ma számuk meghaladja a 80 milliót.

Jelenleg a világon majdnem 2 milliárd keresztyén, 1,3 milliárd mohamedán, 820 millió hindu és 400 millió buddhista van, hogy csak a nagyobb vallásokat említsük. A legújabb felmérések azt mutatják, hogy a világ népességének csak kevesebb, mint 16%-a nem vallásos. Az emberek nagy hányada rendelkezik valamiféle vallásos hittel.

De ez Nagy-Britanniára mégsem igaz! 2000 végén az Opinion Research Business által végzett felmérés kimutatta, hogy a britek 38%-a nem vallásos. A vallásos emberek aránya tehát jóval alacsonyabb, mint a világátlag. És ez érvényes néhány más nyugati országra is, köztük Franciaországra, Németországra és Észak-Amerika bizonyos területeire.

MEGISMERHETŐ-E A LÉLEK?

Mi a magyarázata annak, hogy a britek kevésbé vallásosak? Ahhoz, hogy megtaláljuk a választ erre a kérdésre, időben vissza kell mennünk néhány száz évet. A filozófusok agyában ugyanis ekkor született meg egy forradalmi gondolat, mely futótűzként terjedt, mihelyt ezek az elefántcsonttornyaikban ülő okos tojások rázúdították azt a gyanútlan emberek sokaságára.

A „nagy gondolat” robbant, és áthattotta az egész nyugati társadalmat. Az ötlet egyszerű, mindamellert romboló hatású. A következőről van szó: a világegyetem két különálló részre oszlik, a lelki és a fizikaira. A fizikai rész jelenti a valóságot. A lelki rész (ha egyáltalán létezik) nemcsak, hogy ismeretlen, de valószínűleg megismerhetetlen. Úgy-hogy akár figyelmen kívül is hagyható.

A VAK VÉLETLEN MŰVE

Ez a gondolat olyan nagy horderejű volt, mint az atombomba. Csak a fizikai világ valóságos, mivel a tudomány egyedül csak ezt tudja kutatni. Az egyetlen valódi tudás, mellyel rendelkezhetünk, mondják, az, amit a tudományos kutatások nyújtanak. Bármilyen, amit a tudósok nem tudnak kutatni, nem ismerhető meg.

Ezért a vallás bizonytalan, megismerhetetlen és lényegtelen. Ez a gyökere annak a világszemléletnek, mely áthatja társadalmunkat. De nem mindenki számára kielégítő ez a magyarázat. Gondolkodjunk el egy kicsit!

Ha a fizikai világ az egyetlen létező és megismerhető, akkor az ember csak gondolkodó gép, mely a vak véletlen műve. És ha ez így van, miért kellene hinnünk abban a képességünkben, hogy egyáltalán gondolkodunk? Más szóval semmiről sem tudhatunk biztosan, így a tudományról sem.

AZ ÉLET

KERESZTREJTVÉNYE

Továbbá, ha pusztán csak biológiai gépek vagyunk, mi az élet értelme? Miért vagyunk itt a földön? Az élet abszurd, hiábavaló, értéktelen és könnyen pótolható.

Ezt a hiábavalóság-érzést a XX. században sokan kifejezésre juttatták. Néhány Beatles-dal is erről szól: „Seholsincs ember ott üldögél Seholsincsországban. Gyártja seholsincs terveit a vakvilágba.”⁴ Bruce Springsteen amerikai rock bálvány sem tudott semmilyen pozitív életszemléletet nyújtani az „Amerikában született” című 80-as évekbeli nagy slágerében. „Tíz éve már, hogy járom az utat, nincs hová mennem, minden a semmibe mutat” – éneklé. Robert Altman pedig, a híres filmrendező, akit a *The Observer* című lap interjúolt meg, így tekintett vissza fényes karrierjére: „Az egésznek nincs semmi értelme, se a szerencsejátéknak,

se a pénznek, se a nyereségnek, se a veszteségnek. Minden csak haszontalan időtöltés, akár a keresztretjvényfejtés.”

NEW AGE

Egyeseket ez a kétségbeesésbe és öngyilkosságba kergetett. Nyugaton az öngyilkossági arány spirálisan emelkedik. Csak az USA-ban évente több mint 300 000 ember vet véget az életének, jelenlegi népességéből pedig, becslések szerint 5 millió ember kísérelt már meg öngyilkosságot.

Mindez egy mély lelki fájdalmat jelez, azt, hogy az ember valami többre vágyik, mint amit ez a világ nyújthat neki. Azzal van elfoglalva, hogy vagyont gyűjtsön, de valahogy mégsem tudhat a magáénak semmilyen valódi értéket. Sokszor a „legsikeresebb” emberek a legkiábrándultabbak.

Az állatokat az evés és ivás is elégedetté teszi, de minket nem.

Talán ez a magyarázata az új pogány vallások és New Age néhány évvel ezelőtti robbanásszerű megjelenésének. Sokan, miután nem elégti ki őket mindaz, amit a terméketlen materializmus adhat, visszatérnek az ősi, keresztényiség előtti vallásokhoz, és modern köntösbe öltöztetve újra felfedezik azokat. Mások növekvő számban fordulnak az asztrológiához, spiritualizmus-hoz és parapszichológiához.

ZSÁKUTCA

Mindez valamiképpen megmagyarázza az emberek vallásos érzelteit idén karácsonykor. Néhányan még mindig követik a fő vallásokat, de a legtöbben a materializmus zsákutcájába tévednek.

Míg mások, kiábrándultan, újabb lehetőségeket keresnek, hogy csillapítsák belső szomjukat, miközben a lelki szót kitörlik szótárukból. Mindezek mögött az a kérdés húzódik meg, amelyből kiindultunk: Megismerhetetlen-e a lelki valóság?

ISTEN KIJELENTI MAGÁT

Erre a kérdésre maga a karácsony szó a válasz, abban az értelemben, amit már csak néhányaknak jelent. Ez a karácsony Istenről szól, aki eljött hozzánk és kijelentette magát Jézus Krisztusban.⁵

E nélkül az önkinyilatkoztatás nélkül, s ebben egyet kell értenünk, semmi bizonyosat nem tudhatunk Istenről. De egy ilyen kinyilatkoztatás által a hely-

zet mindjárt megváltozik. Ezért nem engedhetjük meg, hogy ne vegyük figyelembe Krisztus eljövételét.

A Biblia időnként úgy utal Krisztusra, mint az Ige, mert a szavakon keresztül értünk meg dolgokat, a szavakon keresztül szerzünk tudást, ismeretet. És Krisztuson keresztül megismerhetjük Istent, mivel Jézus ezt mondta: „aki engem látott, látta az Atyját” (Jn 14,9)

Nem arról van szó, hogy a fizikai szemünkkel kellene látnunk Jézust, hiszen így szól az Ige: „a beszédek, a melyeket én szólok néktek, lélek és élet” (Jn 6,63)

HALLD MEG AZ Ő IGÉJÉT

Figyeljünk János evangéliumának kezdő igeverseire. Hamarosan a karácsonyi istentiszteleteken szerte a világon felolvassák majd ezeket: „És az Ige testté lett és lakozék mi közöttünk (és láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét), aki teljes vala kegyelemmel és igazsággal.”

Vagyis mi a „kegyelem és az igazság”? Vesd a bizalmadat Krisztusba és meg fogod látni! Jézus ezt is mondta: „Jőjjetek én hozzám mindnyájan, a kik megfáradtatok és megterheltetek, és én megnyugosztalak titeket. Vegyétek föl magatokra az én igámat ... és nyugalmat találtok a ti lelkeiteknek.” (Mt 11,28-29)

Nála fogod felfedezni az igazságot, Nála fogod megtalálni a kegyelmet.

Jonathan Skinner

JEGYZETEK:

- 1 Az *Evangelical Times*, 2002. decemberi számából engedéllyel átvett cikk. Fordította Molnár Marianna.
- 2 Az angol karácsony (Christmas) szó magában foglalja Krisztus (Christ) nevét.
- 3 Mivel a cikk egy angol újságban jelent meg, természetes, hogy az angol viszonyokat elemezze. Megállapításai mégis túlmutatnak a brit helyzeten. A britek helyett nyugodtan szólhatnak ez a cikk a magyarokról is.
- 4 Márton András fordítása.
- 5 Itt ismét az angol karácsony (Christmas) szóra kell gondolni, amely magában foglalja Krisztus (Christ) nevét.

NÖVEKEDÉS A KEGYELEMENBEN¹

Sok hívő ember úgy tekint keresztyénségére mint egy fajta biztosításra. Megkötötte, és most már semmiért nem kell aggódnia, hiszen megtérése azt jelenti, hogy örök biztonságban van.² Csak higgyj – mondják ezek az emberek –, semmi más nem kell tenned! Élheted tovább az életed úgy mint eddig, azzal a különbséggel, hogy most nyugodtan hátradőlhetsz és még lazíthatsz is.

De keresztyénnek lenni ennél többet jelent! Nem azt jelent csupán, hogy valamit hozzáadtunk eddigi életünkhöz. Keresztyénné válásunk inkább egy olyan forradalomhoz hasonlítható, amely gyökeres változásokat hozott. Újjászületünk. Ettől a perctől kezdve keresztyén életünket nem a statikusság, hanem inkább a folyamatos mozgás, fejlődés és növekedés kell, hogy jellemezze. Péter apostol ezt így mondja: „Növekedjétek a kegyelemben és a mi Urunknak és megtartó Jézus Krisztusunknak ismeretében” (2Pét 3,18)

Kérdés, hogy növekednek-e a mai keresztyének? Van-e lelki előmenetel a te életedben?

A KERESZTYÉN ÉLET NÖVEKEDÉST FELTÉTELEZ

A Biblia a keresztyén életet olyan fogalmak és képek által mutatja be, amelyek progresszív növekedést, előrehaladást feltételeznek. Például versenyfutásként mutatja azt be, azzal a felhívással, hogy törekedjünk a célt elérni. Bunyan híres könyvében, a Zarándok Útjában is ezt a biblikus megjelenítést követi. A Keresztyén zarándok Isten haragja és átka alól indul el (ezt nevezi Bunyan a Romlás városának) de lassan, sok nyomorúság és viszontagság közepe végül is megérkezik a mennyei városba. A Szentírás hasonlóan használja Izrael Egyiptomból való kijövetelét, a pusztaságon való áthaladását az Igéret földje felé, ezzel mintegy illusztrálva a keresztyén életet is.

Ha újjászületünk tehát, vágyakoznunk kell az ige hamisítatlan tejére akár csak a csecsemők! Csak így növekedhetünk. Pál élete végén így szól: „Ama nemes harcot megharcoltam, futásomat elvégeztem, a hitet megtartottam.” (2Tim 4,7) Egész élete egy cél fele való előrehaladás, növekedés volt, a damasz-

kuszi úttól az igazság koronájának az elvételéig.

Péter apostol szintén ezt hangsúlyozza, hogy kötelességünk a növekedés (2Pét 3,18). Nem maradhatunk lelki csecsemők. Szükséges növekednünk hiszen ez Isten parancsa. De ugyanakkor a növekedés egy olyan dolog, amelyet várnunk is kell. Az ápolónő a gyereklinikán pontos intervallumokban rendszeresen leméri a kisbabát. A növekvő baba pedig általában egészséges is. Valami gond van a gyerekkel akkor, ha a súlya nem nő. Másfelől természetes dolog, hogy a gyerekek maguk is szeretnének növekedni. Felnőttek szeretnének lenni. Hasonlóképpen nekünk is vágyakoznunk kellene a kegyelemben való növekedés után. Minél többet növekedünk, annál többet tehetünk Istenért.

FELNŐTT KERESZTYÉNEKRE LESELKEDŐ KÍSÉRTÉSEK

Gyakran azt gondoljuk, hogy a fiatal hívők nagyobb veszélyeknek vannak kitéve. Nyilván rengeteg kísértés van, amely különösen őket környékezi. De néha Isten különleges kegyelme mintegy pajzsként védi őket. A felnőtt keresztyének viszont szintén legalább annyira elővigyázatosak kellene, hogy legyenek mint a fiatalok, ha nem jobban. Miért mondjuk ezt?

1. Nekik is lehet egy hamis biztonságérzetük. Így gondolkodhatnak: „Én

már 10 vagy 20 éve keresztyén vagyok; velem minden rendben van.”

2. Néha még az idős keresztyénnel is kapcsolatba hozható egyfajta büszkeség, felfuvalkodottság. Azt gondolják, hogy mivel ők már olyan hosszú ideje keresztyének és eddig soha nem hoztak szégyent Isten családjára, egyházára – a jövőben sem bukhatnak el. Vigyázzatok: a büszkeség rendszerint az elbukás előfutára!

3. Néha az idős keresztyének mindent rutinból végeznek. Imádkoznak, igét olvasnak, megtartják a családi áhitatokat, imádkoznak evés előtt stb., de mindez külsőség. Végigcsinálják mindezeket, de a szívük nincs már benne. Megfeledkeztek az első szeretet tüzeréről.

4. A csüggedés és reménytelenség is erőt vehet az idősebb keresztyéneken. Az út nehéz, sok a próba és a szenvedés, a Sátán és az óember pedig keményen hadakoznak ezért úgy érzik, hogy nem jutnak előbbre. Néha mintha valaki halkán odasúgná nekik: „Ez nem fog tovább menni...”

5. A Sátán különleges támadásokat intéz az idősebb keresztyének ellen, mert ha ők elesnek nagyobb szégyent hoznak az egyházra. Amikor Dávid idősebb kora ellenére is elbukott, nagy lehetőséget kínált ezáltal az ellenségnek, hogy Istent káromolja.

Jegyezzük meg tehát, hogy ebben az életben soha nem juthatunk el egy

olyan szintre, ahol már nincs szükségünk a növekedésre! Mikor teljesen „beértünk”, az Úr rendszerint eljön és hazaszóllít bennünket.

A NÖVEKEDÉS JELEI

Növekedünk-e? Honnan tudjuk? Melyek a növekedés jelei?

1. Az alázatban való növekedésünk egyik igen fontos jele a kegyelemben való növekedésünknek. Tudatosodik-e bennünk egyre inkább a mi gyengeségünk, esendő mivoltunk? Látjuk-e bukácsainkat és bűneinket?

2. Egyre érzékenyebbekké váltunk-e a bűnre? Itt nemcsak a külső bűnökre, hanem a szív bűneire is gondolunk. A növekvő keresztyént aggasztja a belső romlottság.

3. Növekedtünk-e az ismeretben? De nemcsak a tények ismeretében való növekedésre gondolunk itt, hanem annak az ismeretében való növekedésre, Aki-ről ezek a tények szólnak. Ha Krisztusról helyes ismereteket szereztünk és nö-

vekedtünk, akkor ez együtt kell, hogy járjon az iránta való szeretetünk növekedésével is!

4. A különféle próbákban való átjutása közben a keresztyén ember jelleme is fejlődik. Mivel már többször is megtapasztalta Isten szabadítását, képes megállni a nehéz helyzetekben is anélkül, hogy feladná.

5. Miközben növekedünk, egyre inkább felismerjük kegyelemre való szorultságunkat. Ráébredünk arra, hogy Nélküle semmit sem cselekedhetünk.

6. A mulandó világ elveszíti vonzalmát felettünk. A világ örömei, gazdagsága, dicsérete a növekvő keresztyén számára hiábavalóságnak és értelmetlenségnek tűnik. Az ő elméje inkább a mennyre és az odafennvalókra összpontosít.

7. Jobban szeretjük-e Krisztust ma mint tegnap? Értékeljük-e egyre jobban azt amit értünk tett? Vágyakozunk-e arra, hogy neki tetszedjünk? Szeretjük-e keresztyén testvéreinket? Munkálko-

dunk-e Isten országáért? Vágyunk-e arra, hogy Krisztussal legyünk?

Igen, a keresztyéneknek növekedniük kell. De vajon növekedünk-e? Haladtunk-e előre a szeretetben, a szolgálatban, a bizonyágtevésben és az engedelmességben? Énókhhoz hasonlóan, járunk-e az Urral naponta? Vagy Mózeshez hasonlóan, világít-e a mi orcánk az Úr dicsőségétől? Álljunk le a Sodomára való visszatekintgetésből! Felejtkezzünk el az egyiptomi húsos fazekakról! Inkább növekedjünk a kegyelemben és a mi Urunk és megtartó Jézus Krisztusunknak ismeretében. Ámen.

William Macleod

JEGYZETEK:

1 A *Free Church Witness* skót református magazin 2002. szeptemberi számából engedéllyel átvett cikk. Fordította: Szőke Imre.

2 Ezt a mondatot jól kell érteni. A szerző nem a szentek állhatossága ellen szól, hanem a tétlenség és a növekedés hiánya ellen.

BIG BROTHER

MI IGAZ A VALÓSÁGBÓL?

Már azt lehetett hinni, hogy semmivel nem tudnak meglepni minket a kereskedelmi televíziók szerkesztői. Tévedtünk. Újra csak azt látjuk, hogy egy kis pénz, némi szegényes fantázia, egy pár mindenre kapható ember és az unalomig döngölt reklám elegendő ahhoz, hogy az ember féktelen engedetlenségével leromboljon minden megmaradt emberit magában. Az egyik legnagyobb média „cirkusz” már több hónapja tombol az egyik magyar televízió csatornán.

Az úgynevezett reality (valóság) show-k ötletét, George Orwell 1984 című regénye adta, innen a Nagy Testvér (Big Brother) elnevezés is. Gyakorlatilag az ember bűnös természetére építettek kiagyaloí: a kukkolásra, a tikos megfigyelésre.

A kukkoló műsorok őse az MTV zene-csatornán 1992-ben futó *The Real World* című műsor volt. Ez a műsor azonban csak kisöccse annak a tömény magamutogatásnak, ami most folyik a képernyőkön. A Big Brother alapötletét

„HANEM LÁSD, EZT TALÁLTAM, HOGY AZ ISTEN TEREMTETTE AZ EMBERT IGAZNAK; ŐK PEDIG KERESTEK SOK KIGONDOLÁST” (PRÉD 7,29)

a CBS tévétársaság adta, ők is futtatták először csatornájukon. Mára Nyugaton ennél keményebb műsorokat is sugároznak, mint például a *Jailbreak* és a *Survivor*. Az első lényege egy börtönből való szabadulás, a második pedig egy túlélő show. Az utóbbi népszerűségét bizonyítja, hogy a „játék” legutóbbi forgatására (tekintettel az egymillió dolláros nyereményre!) több mint 50 ezren jelentkeztek a tizenhat játékos helyre.

Azok, akik estéről estére ezt az adást választják, talán észre sem veszik azokat a negatív behatásokat, amelyeknek ki vannak téve. Észre sem veszik, hogy a műsor szerkesztői hogyan fogadtatnak velük el olyan dolgokat, amelyek-től korábban esetleg elzárkóztak volna.

1. **A show-nak semmi köze a valósághoz.** A műsorban a szereplők esznek, isznak, zuhanyoznak, főznek és egyebet is csinálnak, mint minden más felnőtt – hozzák fel mentéségül a szer-

kesztők a bizonytalanok megnyugtatóására. Egy dolgról azonban nem beszélnek: a felnőttek nagy része mindezt nem kamerák kereszttüzében teszi. Akinek lépését emberek milliói figyelik, annak viselkedése még véletlenül sem természetes. Az egész helyzet tehát mesterséges, ezek az állapotok nem találhatók meg a mindennapi életben. Tudnál-e olyan csoportot mondani, akik a kinti világban hónapokra összeköltöznek, hogy végül valamelyikük jókora összeggel távozzon? Ha a valószínű helyzetet valóságnak kiáltom ki, akkor nem vagyok más, mint egy csaló. Ezt pedig Isten ígéje elítéli (Péld 24,24). A műsor tehát az élet egy kicsavarodott, perverz elhajlását mutatja be, amelynek semmi köze sincs a mindennapokhoz. A Nagy Testvér arra buzdít minket, hogy hazudjunk saját magunknak, alkalmazzuk a „tegyünk úgy, mintha”-t. Ezt azonban, az ige alapján, minden magát keresztyénnek valló embernek el kell utasítania (Zsolt. 119,29).

2. A show szellemisége teljesen ellenkezik az isteni, biblikus alapelvekkel. Ahhoz, hogy a műsorra minden este emberek milliói legyenek kíváncsiak, valami „extrát” kell nyújtani. Valljuk meg őszintén, hogy senki sem kíváncsi szolid, csendesen főzőcskélő

emberekre. Hogy az „izgalom” garantált legyen, a naponkénti tömény unalmat, a szerkesztőknek fűszerezniük kell valamivel. Ezt hivatottak szolgálni például a „magyar valóságban” a tai maszszász, vagy a zuhanyzóba és a vécébe telepített kamerák (a nyugati adásokban a vécében nem volt kamera). A szereplők erkölcsi meggyőződéseivel kapcsolatban se legyenek illúzióink. A kiválasztás egyik feltétele a bizottság előtti meztelenre való vetkőzés, és egy másnévű esetleges csapattag elcsábítása volt. Ezek után ne csodálkozzunk, hogy a lakók nem túlzottan feszélyezettek a zuhany alatt. A bentlakókat a pénz csábítja bűnre, a kintieket pedig a bentlakók csábítják szennyes gondolatokra. Az egész műsor az olcsó szexualitásra van felépítve. Nem véletlen, hogy míg személyes tárgyából kettő, könyvből egy, addig gumióvszerből 12 darab jár mindenkinek. Ez nem más, mint a paráznság nyílt népszerűsítése.

3. A show gyakorlatilag az emberek manipulálásáról szól. A műsorban talán a szavazás és a kiesés a legnagyobb csalás. Mivel a mindennapokról csak egy rövid összefoglaló szól, a játékosok sorsa a szerkesztők kezében van. Ezzel gyakorlatilag kész a forgatókönyv, mert minden játékost úgy mutat-

hatnak be, ahogyan akarnak. Tehát az egész jelölés, kiszavazás-párba, nem más, mint egy jó üzleti fogás, különösen ha az emelt díjas telefonhívásokra vagy SMS-ekre gondolunk. Nem véletlen az sem, hogy a stábben több pszichológus is ül, akiknek fő feladata az emberek viselkedésének előre meghatározása egy-egy újabb lépésnél. Azt kell mondanunk, hogy gyakorlatilag mind a játékosok, mind pedig a nézők egy nagy pszichológiai teszt kísérleti nyulai.

A műsor gátlástalanságát mutatja, hogy nemcsak keresztyének, hanem civil szervezetek is hevesen tiltakoznak a Nagy Testvér ellen. Ilyen például a Magyar Polgári Média Egyesület, amely nemes egyszerűséggel szexuálisan csábító „telecukrosbácsinak” nevezte a műsort. Maga az ORTT is elmarasztalta a TV2 csatornát, mert az adás több helyen is megsérti az amúgy is szellel bélelt médiatörvényt (annak is különösen a gyerekekre vonatkozó kitételeit).

Érdemes lenne tehát elgondolkodnia mindenkinek (még a keresztyéneknek is), hogy a valóság show-k nézésével milyen eszmerendszert és értékrendet támogatnak. Még mindig nem késő kapcsolni a tévét.

Pápai Ernő

KEDVES OLVASÓK! EBBEN AZ ÚJ ROVATBAN EGY-EGY ADOTT TÉMAKÖRBE SZERETNÉNK AFORIZMÁKAT ÉS IDÉZETEKET KÖZÖLNI. ŐSZINTÉN REMÉLJÜK, HOGY SOKAK ÉPÜLÉSÉRE ÉS OKULÁSÁRA. ARRÁ KÉRÜNK MINDENKIT, HOGY LASSAN HALADVA ELMÉLKEDJEN AZ OLVASOTTAK FELETT. HALLGASSUK HÁT AZOKAT, AKIK ELŐTTÜNK JÁRTAK, ÉS HOZÁNK HASONLÓAN SOK MINDENBEN MEGKÍSÉRTETTEK.

Szőke Imre

LUSTASÁG

A lustaság megkísérti a Sátánt, hogy kísértsen...

Thomas Watson

A lusta keresztyén négy dolgot mindig nélkülözni fog: vigasztalást, megelégedést, magabiztosságot és bizonyosságot...

Thomas Brooks

Akit Isten elküld, munkába is állít, mert Ő senkit sem küld lustálkodni...

Matthew Henry

Nem szolgálni Istennek, annyit jelent, mint szolgálni a Sátánnak...

Charles Hodge

A Sátán akkor választja ki követőit, amikor lustálkodnak; de Krisztus akkor választotta ki az övéit, amikor dolgoztak...

A lustaság a fészek ahova a bűn le rakja tojásait...

Anonimus

Némely kísértésben része van a szorgosnak, de minden kísértéssel gondja van a lustának...

Semmi sem olyan nyomasztóan fárasztó, mint a semmivéés...

C. H. Spurgeon

Az ember, aki próbál tenni valamit, de nem sikerül, végtelenül jobb helyzetben van mint az, aki nem próbál tenni semmit és az sikerül...

D. Martyn Lloyd-Jones

Amikor a kéz rest, a nyelv rendszerint igen aktív...

Henry T. Mahan

Az idő elpocsékolása egyfajta fegyver nélküli rablás...

John Blanchard

Nincs gyakoribb kísértés a lazításnál...

Sinclair Ferguson

MIT NEM MONDANAK EL NEKÜNK A WALDORF-MÓDSZERŰ OKTATÁSRÓL? (2. RÉSZ)

A WALDORF-MÓDSZERŰ OKTATÁS

Az előbbi újságszámunkban bemutattuk, hogy ki volt a Waldorf iskolák alapítója. Rudolf Steinerről tehát beszélhetjük, hogy az antropozófia megalapításával egy okkult rendszert hozott létre. Ezen okkult tanítási rendszer népszerűsítéséhez volt tehát szüksége a Waldorf iskolákra, amelyek e kihívásnak eleget is tettek és tesznek. Jelenleg a világon több mint 1000 ilyen iskola működik. Romániában 2000-ben 31 helységben, 42 óvodai csoport és 131 iskolai csoport működött. Magyarországon 6 Waldorf középiskola, 18 általános iskola, 35 óvoda és számos Waldorf irányba tevékenykedő óvoda található. A magyarországi Waldorf iskolák elindulásáról így ír Pukánszky Béla: „Rudolf Steiner két háború közötti magyar követői közül kiemelkedik Steiner személyes tanítványa, Nagy Emilné dr. Göllner Mária, aki 1926-1932 között Budán, a Kis-Svábhegyen levő villájában Waldorf-magániskolát vezetett. Ez volt az egyik első Németországon kívül működő Waldorf-iskola, ám tanárai többségükben német antropozófusok voltak. A két tannyelvű iskola működésének Hitler hatalomra jutása vetett véget: ekkor ugyanis a német hatóságok az itt tanító tanároktól megvonták a tartózkodási engedélyt.”

([http://human.kando.hu/pedlex/lexicon/R.xml/reformpedagogia ...](http://human.kando.hu/pedlex/lexicon/R.xml/reformpedagogia...))

1. AZ ISKOLÁK OKTATÁSI PROGRAMJA

A Waldorf iskolák Steiner okkult filozófiája nyomán rendszerezték az oktatást. Steiner szerint az ember négy fejlődési szinten halad át.

- 0-7 év (a fizikai test időszaka): a születéstől a fogváltásig tartó időszak legfőbb jellemzője a fizikai szervek kialakulásával függ össze, a lélek alkalmazkodik az anyagi világhoz. Ez időszak alatt a gyerek utánzás által tanul, tehát nem szabad semmit tanítani neki, legfeljebb csak meséket mondani.

- 7-14 év (az étheri test időszaka): a fogváltástól a serdülésig tartó időszak jellemzője a gyermek példakövetése. Ezért lehet most már a tanári autoritást megszilárdítani. Nyolcadik osztályig csak egy tanító tanítja a gyerekeket, aki alapvetően az autoritással bíró „szülő” lesz számukra. Természetesen az egy tanító alkalmazása hozzájárul a tanítás otthonossá tételéhez is.

- 14-21 év (asztrál test időszaka): a pubertáskor testi átalakulásával veszi kezdetét a fejlődés harmadik szakasza, amelynek során az „asztrál test” beköltözik a fizikai testbe, amely érzelmi élet – fájdalom, temperamentum, ösztönök, szenvedélyek stb. – hordozója.

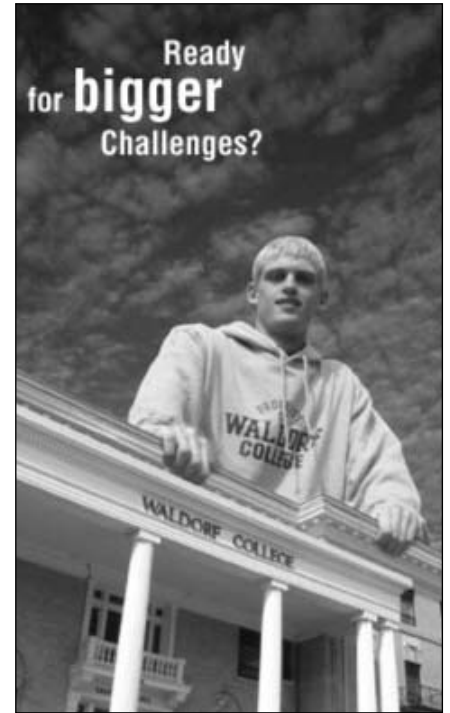
- 21-28 év (a magasabbrendű Én kialakulása): az ifjúkor éveiben fejeződik be a fejlődés, és egy magasabb szintű emberi lélek kimunkálása a cél.

A Waldorf iskolákban „epochákban” tanítják az anyagot, ami azt jelenti, hogy egy-egy tantárggyal hónapokon keresztül foglalkoznak, majd egy másik tantárgyra térnek. A megbukás lehetetlen. A tanító az év végén egy kiértékelőt ír minden diákról. A Waldorf iskola nem ad érettségi bizonyítványt, ezért 12+1 év elvégzése szükséges az érettségi bizonyítvány megszerzéséhez. Úgy gondolom nyilvánvaló, hogy az okkult filozófiának a diákokba való lassú csepegtetése a cél. Ha azonban nem lenne egyértelmű, nézzünk egy pár erre utaló jelt.

2. EGY PÁR FURCSASÁG

Most hely hiányában csak egy pár dolgot fogunk kiemelni, azonban nem kétséges miért nevezem furcsaságoknak a Waldorf iskola bizonyos jelenségeit.

Például egy hatodikos pszichológia anyag tartalmaz egy leírást a 12 érzékszerről, ami nem más mint 12 horoszkóp jegy. Az „akasha krónikákra” való hivatkozás által lesz tanítva az evolúció elméletete. A történelem tanítása szintén Steiner furcsa evolúciós elmélete alapján történik. Legtöbb helyen imával kezdik a napot a diákok. Egy ilyen

ima általában napimádatot és emberi erőbe vetett hitet tükröz. Két kimondottan antropozófikus tantárgy a rajz és eurythmia. A rajznak kimondottan nincs köze a kreativitáshoz, hanem általában éveken keresztül egy technikát használnak a diákok, és mindenkinek ugyanazokat a festményeket kell festenie, amelyek szimbólikus értelemmel bírnak. Az eurythmia egy fajta tánc, amelyben a mozdulatok egy bizonyos nyelv betűit jelképezik. Steiner szerint ez az angyalok nyelve. Az egész bőven át van szöve okkult jelképekkel.

Egy másik érdekesség, hogy a gyerekeket nem engedik számítógépek közelébe az elemi iskolában. Hivatalos magyarázata ennek az, hogy a gyerek ne használjon semmi olyan dolgot, amíg előbb meg nem értette, hogyan működik. A nem hivatalos igazság azonban az, hogy a számítógépeket Ahiram gonosz szellem megtestesülésének tartják. Természetesen ezek után nem meglepő, hogy tiltják a TV nézést is.

A négy ünnep megünneplése kötelező. Szent Mihály (szept. 29) napja, aki az ördög legyőzője; Karácsony, ami a nap és a világosság ünnepe; Húsvét, amely az újjászületés és megújulás ün-

nepe; Szent János (jún. 24) napja, amely ugyancsak a nap ünnepe, amikor a „szellemi erő” teljesebb módon nyilvánul meg. Nem kell különösebben magyarázni, hogy mind a négy ünnep pogány ünnepként van megtartva.

A testnevelés és sport hiányzik a nevelésből. Hasonlóképpen a népzene is. Minkettől démoni hatás alatt levőnek tartják. A testnevelést pótolni hivatott az utolsó évben a mezőn eltöltött munka. Itt alapvetően az ún. biodinamikus mezőgazdálkodást sajátítja el a diák.

Erről már korábbi számunkban is esett szó, hogy ez nem más mint modern varázslás és babona.

KÖVETKEZTETÉS

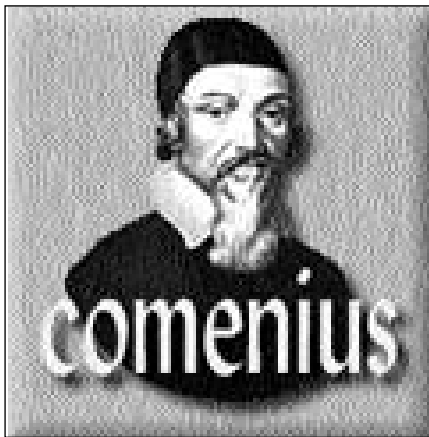
Nem fárasztom tovább a kedves olvasót, bár „érdekesség” még bőven akadna e tanítási módszerrel kapcsolatban. Hadd legyen világos minden keresztyén előtt, hogy nem lehet semmi közünk a New Age ezen oktatási intézményéhez. Az újpogányság ilyen formáit, bármilyen szép köntösben lopa-

kodnának is, határozottan el kell utasítanunk és másokat is figyelmeztetnünk kell erre a veszélyre.

„Ne legyen közösségek a sötétségnek gyümölcstelen cselekedeteivel, hanem inkább meg is feddjétek azokat.” (Ef 5,11)

Bagoly Gyula

COMENIUS ÁMOS JÁNOS (1.)

A morvaországi Nivnicében született 1592. március 28-án Jan Amos Komensky püspök, teológus, társadalomtudós és pedagógus, a modern pedagógia megalapítója. A kor szokása szerint felsőbb tanulmányai során Comeniusra latinostotta nevét, holott eredeti családnéve Szeges volt, mivel szülei magyar kivándorlók ivadékai voltak. Vitatják, hogy Comenius tudott-e magyarul, hiszen már apja, Szeges Márton molnár is Morvaországban, Komnán született, ezért is nevezték el Nivnicében Komensky-nek, vagyis komnainak. (Az egykori nivnicéi malomházon ma emléktábla örökíti meg a nagy tudós születését, a főtéren pedig szobra áll.)

Nivnicéből szüleivel néhány hónapos korában az 5 kilométerre levő Magyarbródba (Uhersky-Brod, Magyar-révbe) költözött, ami még Morvaországban van közel a magyar határhoz, de lakóinak egy része akkor magyar volt. Tíz éves korában árván maradt. Rokonaihoz került Straznicébe, onnan Prerov híres iskolájába. Ez az iskola protestánsnak számított, bár nem evan-

gélikus vagy református volt, hanem a huszita eredetű Cseh Testvér Egyházé, aminek Comenius is tagja, lelkésze, végül püspöke lett.

Egyetemi tanulmányait a németországi Herbornban végezte (1611-1614) közel a holland határhoz. Csupán az utolsó félévet töltötte a máig híres heidelbergi egyetemen. Ott már mindkét helyen református környezetben tanult. Herbornban Alstedt (1588-1638) professzor famulusaként tevékenykedett. Alstedt akkor enciklopédiát írt éppen, ami a tudományok összefoglalását tartalmazta. Ettől Comeniusnak az az elhatározása támadt, hogy csehül ő is ír olyat. (Alstedtet és herborni tanártársait Bethlen Gábor erdélyi fejedelem (1613-1629) meghívta az általa alapított gyulafehérvári főiskolára, amit azok el is fogadtak. Alstedt haláláig ott tanított és fejedelmi tanácsosként is jelentős szerepet játszott Erdély életében.)

Tanulmányai végeztével Comenius hazatért és Prerovban tanítói állást kapott. 1616-ban lelkészé szentelték, megnősült és Fulnek lelképásztora és tanítója lett. (Manapság nem csupán Magyarbródban, hanem Fulnekben és még Amsterdam mellett is található Comenius múzeum.)

1618-ban éppen Csehországban tört ki a harmincéves háború (1618-1648), ami átrendezte az európai vallási, hatalmi viszonyokat, átrajzolta Európa térképét, Cseh- és Morvaországnak pedig állami önállóságát szüntette meg. A cseh és morva rendek Bethlen Gábor erdélyi fejedelemnek ígérték a cseh királyi trónt, ha vallásuk és alkotmányuk védelmében Habsburg Mátyás cseh-, magyar király és német-római császár

ellen fegyveres felkelésüket megsegíti. Bethlen 1619. augusztusában a Magyar Királyság rendjeivel szövetkezve ezt meg is tette, de a csehek akkorra az angol király vejét, Frigyes pfalzi német választófejedelemet emelték a cseh trónra. Frigyes emberi és államférfiúi képességei messze elmaradtak a Bethleni mögött. 1620. november 20-án Prága közelében a Fehér-hegynél csatát vezetett a katolikus liga seregeivel szemben, holott Bethlen óvta, hogy nélküle csatába bocsátkozzék. A fehérhegyi vereség megpecsételte Cseh- és Morvaország sorsát. Frigyes király hanyatt-homlok menekülve hagyta el az országot. II. Ferdinánd magyar király és német-római császár a hódítás jogán a tartományaihoz csatolta a két országot, alkotmányától megfosztotta, a protestánsoknak megparancsolta, hogy térjenek katolikus hitre. 1620-ban és 1624-ben kiadott császári rendeletével a katolikus vallásra térni nem akaró protestáns lelkészeknek és tanítóknak rövid határidőn belül az ország elhagyását írta elő. A hitükhöz ragaszkodó cseh testvér egyházi hívek és lelkészek, tanítók külföldre menekültek. Ekkor kezdődött Comenius haláláig tartó emigrációja.

A cseh-morva testvéreket különböző országok fogadták be, köztük Magyarországon, de a lengyelországi Leszno-ban alakult ki központjuk, ahol Comenius is több évre otthonra lelt, bár ő járta azokat az országokat, ahol hittestvéreinek nagyobb közössége élt. 1632-ben Comeniust egyháza püspökévé választotta. A negyvenéves püspök akkor nem számított fiatalnak, hiszen néhány évvel korábban a 49 éves Bethlen Gábort már csak mint öreg fejedelmet emlegették

kortársai. Comeniusra még 38 évi püspökösködés, vándorlás, tudományos, diplomáciai, pedagógiai tevékenység várt. Svédország, Poroszország, Szilézia, Hollandia, Anglia és még más országokban kellett több-kevesebb időt élnie, hogy egyháza és hazája érdekében barátokat, segítőköt keressen, máskor a harmincéves háború pusztításai kényszerítették menekülésre. Magyarországra is több cél vonzotta.

1650-től 1654-ig Sárospatakon vezette a már akkor nevezetes református kollégiumot, ami az ő működése, reformjai nyomán még nagyobb hírré tett szert. De legalább annyira politikai célok is vezették Sárospatakra, mint pedagógiaiak és az, hogy püspökként gondozhassa a Magyarországra menekült cseh-morva testvéreket. A Rákóczi fejedelmi család ifjabb uralkodóját akarta rávenni egy Habsburg-ellenes hadjáratra. Öreg (I.) Rákóczi György fejedelem 1644–45-ben győzelmes hadjáratot vezetett nyugati szövetségeseivel a Habsburgok hatalmi csoportosulása ellen. A harmincéves háborút lezáró westfaliai békébe 1648-ban belefoglalták az 1645-ben megkötött linzi békét is, ami Erdély és Magyarország alkotmányos és vallási szabadságjogait biztosította. Cseh- és Morvaország azonban nem szabadult fel. Comenius és emigráns társai nem tudtak belenyugodni abba, hogy elmúlt a kedvező alkalom hazájuk felszabadítására. Újabb nemzetközi konfliktust reméltek, ami meghozza hazájuk szabadságát. E téren ígérték a svédek és a Rákóczi fejedelmi család győzelmét Drábik Miklós (1588–1671) Magyarországon lelkeskedő morva emigráns jóslatai. Drábik 1638 óta ontotta magából jóslatait, amiket szerinte - ő Istentől kapott próféciáknak. Comenius hitelt adott ezeknek a „próféciáknak” és 1657-ben Lux in tenebris címen kiadta azok addigi termését. Mondanunk sem kell, hogy Drábik jóslatai nem teljesedtek be. Lelkészársai elmozdították a lelkeszségből.

Comenius I. Rákóczi Györgytől meghívást kapott a gyulafehérvári akadémiaára, de ő nem fogadta el. 1650. májusában érkezett aztán Sárospatakra I. Rákóczi György özvegyének Lorántffy Zsuzsannának és kisebbik fiának, Rákóczi Zsigmondnak a hívására. Comenius benyújtotta meghívóinak a sárospataki iskola reformjának tervét, akik elfogadták azt és megbízták azok

megvalósításával s az iskola vezetésével. Októberben költözött Sárospatakra és novemberben tartott beköszöntő beszédet. Vannak történészek, akik szerint nem kellett hívni Comeniust, jött magától és pedig mindenek előtt politikai céllal, hogy segítsen egy Habsburg-ellenes európai szövetséget összekovácsolni. Ez sikertelen maradt. Ő azonban rendíthetetlenül hitt Krisztus közeli visszajövetelében, amikor elkezd a földön ezeréves birodalmát és abban a szentekkel uralkodik, míg a Sátán ideiglenesen tehetetlenségre lesz kárhóztatva (megkötöztetik). Ez a felfogás a khiliazmus volt.

Comenius, Drábik és nem egy cseh-morva testvér hazája felszabadulását, egyházuk szabadságát remélte, hiszen magukat a szentek közé számították. A jóslatoknak II. Rákóczi György fejedelemre mégis volt bizonyos hatásuk. 1657-ben a svédek és az azok pártján levő lengyel nemesek meghívására sereggel tört Lengyelországba, hogy ott királlyá válasszák. Ehhez nem kapta meg a török szultán engedélyét, aki a tatárokat küldte ellene és Erdély ellen. Rákóczi seregét tatár rabságba hurcolták, Erdélyt feldúlták és 1662-ig egymást váltó fejedelmek uralták, akik nem tudták megvédeni a török és a császári seregek pusztításától. 1660-ban II. Rákóczi György a török elleni harcban kapott sebébe belehalt. Ez ugyan hősi halál volt, de ezzel nem tudta jóvá tenni végzetes politikai hibáját. A török elfoglalta Nagyváradot, Erdély északi kulcsát. Mindez is hozzáadandó Comenius és Drábik működésének számvetéséhez és főleg az egyébként kimagasló tudós Comeniusnak nem válik dicsőségére. Erdély többé nem nyerte vissza erejét és nem oltalmazhatta a Magyar királyság szabadságjogait, amit Bocskai győztes hadjárata (1604–1606) óta fényesen teljesített.

Négy évig 1650. november 25-étől 1654. június 2-áig állt Comenius a sárospataki kollégium élén. Fő feladata a tanügyi reform megvalósítása volt, de tanított is a főiskolai tagozaton. Több világhírű tankönyvet adott ki. Tehette, mert 1650-ben megkezdte működését Sárospatakon az a jól felszerelt nyomda, aminek készletét még I. Rákóczi György kezdte beszereztetni a 40-es évek elején.

Jó állapotban lévő iskolát talált Patakon Comenius, amelynek évente 25-30

beiratkozott főiskolai diákja volt és ez a szám csupán 1654-ben emelkedett 30-40%-kal. Ez Comenius tevékenységét dicséri. Kiemelkedő maradt az ő távoztása után is az iskola 1671-ben történt elüldöztetéséig. 1662-ben Amsterdamban felkereste Comeniust Körmendi B. Péter volt pataki diák, későbbi tiszántúli püspök, aki ugyan 1655-ben lett főiskolai hallgató, de hollandiai ösztöndíjas tartózkodását felhasználta arra, hogy tiszteletét tegye annál, aki olyan jó emlékeket hagyott Patakon.

Sárospatakról Lesznóba tért vissza Comenius és a cseh testvérekkel a svédek oldalára állt a svéd-lengyel háborúban. A vesztes oldalon találták magukat, akárcsak II. Rákóczi György. Lesznót 1656-ban lerombolták, a cseh testvérek ottani közössége felbomlott. Comenius elvesztette vagyonát és kéziratai már másodszor semmisültek meg (először a hazájából történt menekülésekor). Szegényen érkezett Amszterdamba a 64 éves tudós, ahol Ludwig van Geer gazdag gyáros és kereskedő adott neki otthont. Van Geer kérte, hogy szervezze át az amszterdami oktatást úgy, hogy ne tanulatlan, alig hasznavehető munkásai legyenek. Comenius megtette. Írt tankönyvet a svédeknek is. Laurens van Geer, Ludwig fia aztán kijárta az amszterdami tanácsnál, hogy 800 aranyat fizessenek Comeniusnak.

Amszterdamban lázas igyekezettel dolgozott. Egymás után adta ki könyveit, szaporította kéziratait. Utolsó munkáját 1668-ban jelentette meg, de nem pihent meg. Néhány évtizede találták meg azt a kéziratát, ami akkor nem jelent meg; ezt halála előtt nem sokkal fejezte be és Szeges néven írta alá. Ugyancsak néhány évtizede fedezték fel néhány végrendeletét, amelyben megírta, hogy családja magyar és Szeges az eredeti neve.

Amszterdami lázas alkotó életszakaszát nem jellemezhetjük jobban, mint azzal, hogy 136 (mások szerint több mint 140, esetleg 150) munkájának majdnem a felét az alatt a tizennégy év alatt írta és részben nyomtattatta ki, másrészt hagyta kéziratban az utókorra, ami még életéből hátra volt.

Saját évszázada értékének megfelelően, nagyra becsülte a világhírű, úttörő tudóst. Sajnos a következő évszázad szinte elfelejtette. Könyvei közül több a 18. században is megjelent, de róla nem

beszéltek és írtak. Ha számításba vesszük, hogy annyi híres ember élt a 18. században, olyan világrengető eszmék, felfedezések, találmányok születtek, végbement a nagy francia forradalom, akkor megérthetjük, hogy az a század el volt telve önmagával. A 19. század vége fedezte fel újra Comeniust. 1892-ben volt születésének 300 éves jubileuma. 1891-ben Berlinben Comenius Társaság alakult, nagy ünnepeket rendeztek, kiadványokat jelentettek meg. 44 évig ápolta a társaság Comenius emlékét és tárta fel életművét, emelte ki annak korszakalkotó voltát. 1891-92-ben Magyarországon Comenius-kultusz kezdődött. Több magyar tudós lett a berlini Comenius Társaság tagja. Itthon ünnepi tudományos ülések, tanácskozások, kiadványok, fordítások Comenius műveiből jelentek meg. Díszülést tartott a Magyar Tudományos Akadémia. Sárospatak és kollégiuma élen járt a Comenius-kutatásban, művei lefordításában, méltatásában. A két világháború között folytatódott ez a folyamat. Újabb alapvető Comenius-művek jelentek meg magyarul. 1949/50-ben a sárospataki (még akkor) református kollégiumban volt nagyszabású ünnepség. 1957-59 között az államosított sárospataki tanítóképző a Comenius nevet viselte. Amikor aztán főiskolává vált, a Comenius neve lekerült az iskoláról és csupán az 1970-es években került vissza. A 20. század végén fellendült a hazai comeniológia. 1986-ban Sárospatakon megalakult az országos Comenius Társaság. Nemzeti ünnep volt 1992-ben, születése 400 éves évfordulóján. (folytatjuk)

Dr. Csohány János

**A TE
BIZONYSÁGAIDNAK
IGAZSÁGA
ÖRÖKKÉVALÓ;
OKTASS, HOGY ÉLJEK!**

(ZSOLT 119,144)

HÍVJ SEGÍTSÉGÜL...

Négyszemélyes családban nőtem fel. Reformátusnak kereszteltek, annak ellenére, hogy édesapám római katolikus volt. Édesanyám megtanított imádkozni, de ezen kívül más vallásos nevelésben nem részesültem. Szüleim földműveléssel foglalkoztak, s már kiskorunktól minket is bevontak a munkába. A gyerekkorom borús és szegényes volt. Néha eljártunk templomba, és tizen-négy évesen konfirmáltam. Édesanyámtól hallottam, hogy Isten megbünteti azokat, akik rosszat tesznek, ezért bennem is kialakult egyfajta Isten iránti félelem. Ha valami rosszat tettem vagy mondtam, nagyon gyötört a lelkiismeretem. Amikor már dolgozni jártam, egyre mélyebbre süllyedtem a bűnben. Édesanyámtól, aki református volt, egyetlen tanácsot kaptam, hogy református férfihez menjek férjhez. Nemsokára találkoztam azzal a fiatal emberrel, akivel házasságra léptem.

A házasságkötés után sok baj és nehézség támadt a családbunkban. A férjem sokat ivott és cigarettázott. A házimunka mellett sok minden rám nehezedett. Öngyilkossági gondolatok foglalkoztattak, és ilyenkor nagyon megijedtem önmagamtól. Közben az édesanyámtól kapott Újszövetségből olvastam, bár nem sokat értettem belőle. Az erdélyi református énekeskönyvből, a zsolnárokat és a 49-es éneket olvastam sokat. Ebből idézek egy pár sort:

És semmi nyíl, halálra nem talál,
Mert közbe Istened pajzsa áll.
Ne csüggedezz a szenvedés alatt,
Ő akkor is Jóistened marad.

Ezek által erősített meg akkor Isten, amiért még most is nagyon hálás vagyok. Közben megszületett az első fiam, Ferenc, aki ma már sokak áldására vált. Ezután következett, betegségem időszaka. A férjem nem törődött velem és szüleimnek sem panaszkodhattam. Úgy éreztem mindenki elhagyott. Volt, amikor Istenhez kiáltottam segítségért, máskor meg zúgolódtam, elégedetlenkedve a sorsommal. Pereltem Istennel, de még valójában nem ismertem Őt. Így telt el négy nehéz esztendő. Megszültem a második fiamat. Ezzel is egy nagy próbát adott Isten, mert a gyermekem sokat sírt, mivel sérve volt. Sokszor éjjel-nappal folyamatosan sírt, és kénytelen voltam a karjaimban tartani.

Ilyenkor én is sírtam és imádkoztam a magam módján. Isten megkönyörült rajtunk, hat hónap után meggyógyult a fiam. Kezdtem látni Isten hatalmát, és sokat hálálkodtam a gyógyításért.

Másfél évvel a második gyermekem születése után újra elmentem dolgozni, hogy könnyítsek az anyagi nehézségeinken. Közben igyekeztem a háztartást vezetni és a gyermekeimet nevelni. Nehéz volt ennyit egyszerre megtenni, de egyre jobban éreztem Isten segítségét. Istentől még mindig sok mindent nem tudtam, pedig eljártunk templomba és úrvacsorával is éltem. Később értettem meg, hogy a sok betegség, amelyek egymást követték, próbák voltak az életben, amelyek által, az Úr közelebb vont magához. Dicsőség legyen ezért neki! Naponta imádkoztam, és megtapasztaltam Isten nagy kegyelmét és szeretetét. Ő bűnös létemre is kegyelmes volt hozzám és nem engedett elveszni. A Sátán gyakran sugallta a rosszat, de az Úr soha nem hagyott el. Most visszagondolva értem meg, hogy milyen kemény voltam. A sok próba után sem tudtam, akartam letenni a bűneimet az Úr lábai elé.

Ezek után egy hosszabb ideig tartó betegség következett. Közben megszülettem a harmadik gyermekemet. Kislány lett, és ennek nagyon örültem, bár majdnem belehaltam a szülésbe. Őt és fél hetet töltöttünk a kórházban. Sokat foglalkoztatott az a kérdés, hogyan lehet, hogy nagy betegségem ellenére is, ép és egészséges gyermekkel ajándékozott meg Isten. Így értettem meg, hogy Istennél semmi sem lehetetlen. Nagyon sokszor hálát adtam Istennek, hogy ilyen kegyelmes volt hozzám, de az életben még mindig nem változott semmi. Tovább betegeskedtem. Három hónapig kórházban voltam. Hazajöveletem után is hosszú ideig gyengélkedtem. Sógornőm, aki a csíksomlyói Mária gyógyító erejében bízott, segíteni szeretett volna rajtam. Rávettem, hogy velük együtt menjek el a pünkösdi búcsúra. Az utazást is ő fizette, csak hogy menjek. Elmentem. Egész nap esett az eső, és olyan sokan voltunk, hogy csak késő délután jutottunk be a templomba. A sokaság miatt nem jutottam el a Mária szoborhoz. A bejáratnál volt egy nagy festmény, amely az Úr Jézust áb-

rázolta, földre rogyva, kereszttel a vállán. Sokan térdeltek előtte, de én nem tudtam letérdelni. Semmi különöst nem találtam ebben a búcsújárásban. Továbbra is beteg voltam.

Majdnem két év elteltével, a sok nehézség után, Isten elérkezettnek látta az időt, hogy kijelentse magát nekem. Azóta kedves számomra az 50. zsoltár 15. verse, amelyet a hozzám hasonló helyzetben lévőknek figyelmébe ajánlok: „És hívj segítségül engem a nyomorúság idején, én megszabadítlak téged, és te dicsőítesz engem.”

Az 1993-as év kezdetén, egyszer, amikor egyedül voltam a lakásunkban, erős fájdalmam volt, de nem mertem megmondani a férjemnek, hogy elkerüljem a kellemetlenséget. Csak az Úr Jézusnak panaszkodtam, sírtam és imádkoztam. Akkor éreztem igazán, hogy mennyire bűnös vagyok. Kértem az Úr Jézust, hogy bocsássa meg minden bű-

nömet és az Ő drága szent vérével, mosson tisztára undok vétkeimből. Ekkor, nagy csodát tett velem az Úr. Már akkor este szűnni kezdett a fájdalmam, és pár nap múlva teljesen meggyógyultam. Olyan békességet adott az Úr a szívembe, amely egész életemet megváltoztatta. Most én is elmondhatom: „Élek többé nem én, hanem él bennem a Krisztus..., aki szeretett engem és önmagát adta értem.” (Gal 2,20). Hálát adok az Úrnak, aki kihozott a sötétség verméből, és kősziklára állította lábamat. Azóta sokszor megtapasztaltam az Úr nagy kegyelmét, amely körülvelt, őrzött és vezetett. Most is vannak nehézségek az életemben, csakhogy most az Úrra bízom magam a bajokkal együtt. „Sok baja van az igaznak, de valamennyiből kimenti az Úr” (Zsolt 34,20)

1993-tól, itt a tanyán minden nyáron voltak táborok és sok előadáson vehetem részt. Nagyon szeretem a presbite-

riánus lelkipásztorok igehirdetéseit, mert érthetőek és világosak számomra. Naponta olvasom a Bibliát és 1998 óta tagja vagyok a Református Presbiteriánus Egyháznak. Ezért egyedül Istené a dicsőség. Szívem tele van hálával, hogy ily kegyelmesen vezetett engem az Úr ezen a hosszú és göröngyös úton. Bizonyágtételemet egy fohással fejezem be.

Áldalak és magasztallak drága menyeyi Atyám, hogy elküldted Szent Fiadat, hogy megkeresse azt, aki elveszett. Köszönöm, hogy engem is megkerestél és kiemeltél a sötétség mély verméből. Áldott legyen szent neved! Kérlek, vezess tovább is Úr Jézusom, hogy veled lehessen az örökkévalóságban.

Kovács Ilona

HALÁLBÓL ÉLETRE

Ez az igevers igen találóan fejezi ki megtérésem előtti állapotomat. Halott voltam bűneim miatt, de felemelt fővel, gondolkodás nélkül keresztyénnek vallottam magam. Igyekeztem „becsületes” fiatal lányként megállni a helyem. Általános iskolás koromban ellátogattam ugyan bibliaórákra, érdekelték Isten dolgai, de ahogy teltek az évek, másra fordítottam a figyelmem. Bulikba, discóba jártam és próbáltam „élvezni az életet”. Mindenbe belevágtam, amitől boldogságot reméltem; nem akartam még csak egy lépéssel sem lemaradni a velem egykorúaktól. A lelkemben lévő nagy ürességet azonban semmi nem tudta betölteni. Ha csalódás ért Istent hibáztattam mindenért, mind aki útjában áll az én boldogságomnak. Néha imádkoztam, Bibliát olvastam, ez persze a hangulatomtól függött. Gondoltam, hogy velem minden rendben van, mert nem szoktam káromkodni, hazudni sem „csak ha nagyon, muszáj.” Egyik nagy tévedésem az volt, hogy emberekhez mértem magam, igyekeztem elvárásaiknak megfelelni. Tettem ezt anélkül, hogy figyelembe vettem volna Isten szempontjait. Vajon mit gondol Ő rólam? Vajon előtte kedvesek-e cselekedeteim vagy sem?

„TUDOK CSELEKEDETEIDRŐL, HOGY AZ A NEVED, HOGY ÉLSZ, PEDIG HALOTT VAGY.”

(JEL 3,1)

Ebben az önelégült állapotomban szólított meg Isten, és rámutatott arra, hogy én csak egy nyomorult bűnös vagyok, aki rászorul az Ő kegyelmére. Azt régebben is tudtam, hogy minden ember bűnös és, hogy Jézus nélkül mindenki a pokolra jut. De azt felismerni, hogy még ÉN is bűnös vagyok, és Jézus elszenvedte bűneim büntetését azért, hogy én is üdvözülhessek: ez egészen más. „Ezért, ha valaki Krisztusban van, új teremtés az: a régi elmúlt, és íme új jött létre.” (1Kor 5,17) Isten új élettel ajándékozott meg Krisztusban; örömmel tapasztalom minden nap az Ő szeretetét és kegyelmét az életemben. Életemnek immár új célja van: Isten dicsőségére élni. Most már tudom, hogy nem véletlenszerű az én földi létem, nem céltalanul bolyongok a világban, hanem Isten vezet, és terve

van velem. „Boldog mindenki, aki az Urat féli, és az Ő útjain jár.” (Zsolt 128,1) Kívánom minden olvasónak, hogy megtapasztalja ennek az ígének az igazságát.

Szász Gizella

AZ ISTEN LÉLEK; ÉS AKIK ŐT IMÁDJÁK, SZÜKSÉGES, HOGY LÉLEKBEN ÉS IGAZSÁGBAN IMÁDJÁK.

(JN 4,24)

AZ IGAZ ISTEN HELYES TISZTELETE (1.)

Az istentisztelet átfogó témaköréről írni nem kis feladat, hiszen megannyi tárgyalni való jöhet elő a téma feldolgozása során. Mi is csak arra szorítkozunk most, hogy néhány lényegesebb kérdést érintsünk és ezekről elgondolkodtassuk az olvasót. Tesszük ezt azért, mert a keresztyéneknek vajmi kevés rálátásuk van az istentisztelet kérdéseire. Ezért nemcsak önmagában, vagy gyakorlati alkalmazásai miatt fontos az istentiszteletről beszélni, hanem azért is, mert nem lehet azt más igei tanításoktól elszigetelten vizsgálni. Ilyen vonatkozásban pedig igen komoly összefonódásokkal és átfedésekkel kell számolnunk.

Testvérek, elképesztő, hogy mi minden folyik ma istentisztelet fedőnév alatt. A történelmi vagy irodalmi előadásoktól, a hagyomány- és magyarságápoló kampánybeszédre minden megtalálható a palettán. Ha szükséges, ma már lehet istentiszteletet tartani akár egy szobrászra való megemlékezés ürügyén is¹. Ilyenkor a „prédikációk” elé rendszerint keresnek egy odaillő „igét”, elénekeltetnek néhány éneket, elmondanak néhány „Mindenható Isten”-hez intézett imádságot, és máris összeállt az „istentisztelet”. Mások, gyógyító és ördögűző hadjáratokat indítanak, ugyancsak istentiszteleti keretek között. A visszasságok tehát egymást érik. Sajnos kevesen tudják, hogy ezen alkalmak nagyrésze hamis istentisztelet.

Ha viszont a keresztyének megértenék a biblikus istentisztelet természetét és fontosságát, soha nem vetemednének arra, hogy részt vegyenek ezeken az összejöveteleken, csupán azért mert azok netalán egy templomban kerülnek megrendezésre. Nem járhatnának el misékre sem (merthogy ilyen keresztyének is vannak!). Nem vállalhatnának fel például közös ökumenikus istentiszteletet katolikus, orthodox, unitárius és más nem evangéliumi „egyházakkal”. Nem hozakodhatnának elő könnyelmű-

en olyan istentiszteleti reformokkal, amelyekre a Szentírás nem ad felhatalmazást. Ha a keresztyének megértenék az istentisztelet természetét, nem tudnák tétlenül nézni azt a tömeges félvezetési gyakorlatot, amikor is hitetlen emberek tömegével azt hitetik el megtéretlen lelkipásztorok, hogy ők most valójában Istent tisztelik. Sőt azt is, hogy alkalmazsok Istent tisztelőre, és Isten el is fogadja istentiszteletüket. Ha a hitvalló keresztyének felfognák az istentisztelet fontosságát, nem maradnának oly sokan távol az Úr napján az istentiszteleti alkalmaktól. Megválogatnák azt, hogy kikkel vállalnak közösséget. És hát sokkal komolyabban kezelnék a sákramentumos istentiszteletek kérdését is.

Igen időszerű tehát erről írni, hiszen mint láttuk, a mai idők olvasztótégelyében az istentiszteletről alkotott kép meglehetősen zavarossá vált, nem kis fejetlenséget okozva ezáltal Isten egyházában. Pedig olyan jó lenne tisztán látni! Olyan jó lenne az igaz Istent helyesen tisztelni. A jó hír számunkra az, hogy ez lehetséges! Hálát adunk Istennek, hogy az igében kijelentette nekünk akarátát és elvárásait is. Adottak tehát a válaszok. Nem kell magunkra hagyatkoznunk. Csupán annyira dolgozzunk, hogy imádkozó szívvel tanulmányozzuk az írásokat és hitvalló őseink gyakorlatát.

AZ ISTENTISZTELET FONTOSSÁGA

Ahhoz, hogy megfelelő komolysággal kezeljük témánkat, először is szót kell ejtenünk az istentisztelet fontosságáról:

a) A Bibliában. Ha gondolatban végigfutunk a Szentíráson, nem lehet nem észrevenni, hogy az istentisztelet mindig is egy központi kérdés volt Isten népének életében. Sajnos mára egyre ritkábban az. Az ószövetséget tanulmányozva már korán azt kell látnunk, hogy az ősatyák ezt igen komolyan vették. Áb-

rahám például bármerre ment, első dolga az volt, hogy oltárt építsen és istentiszteletet mutasson be az Úrnak (1Móz 12,8). A későbbiekben, a pusztai vándorlás ideje alatt Isten maga is kiemelten kezelte ezt a kérdést. Elég itt azokra a pontos rendelkezésekre gondolni, melyek által Izrael istentisztelete szabályozva volt (pl. a szent sátor majd később a templom építése). Néha csodálkozunk (és unalmasnak tartjuk) például Mózes második és harmadik könyvének részletekbe menő, rengeteg rendelkezését. Ez is azért van, mert még mindig nem értettük meg, hogy Isten milyen fontosságot tulajdonít az istentiszteletnek. Az Úrnak, velünk ellentétben, ez nem egy közömbös kérdés. Legalább ennyi le kellene, hogy szűrődjön bennünk, amikor Mózes második és harmadik könyvét olvassuk. Később a próféták üzenetének jelentős része is a biblikus istentisztelet helyreállítását megcélzó felszólítások voltak. Elég itt például Ámos próféta könyvére gondolni.

Ez a szemlélet az újszövetségben is nyomon követhető. Gondoljunk csak Jézus egyik legkeményebb templomi fellépésére. Milyen apropóból történt? Az akkori egyház istentiszteleti rendezései durván sérültek. És ezt Jézus nem nézhette tétlenül, ezért űzte ki a kufárokat és a pénzváltókat a templomból (Mt 21,12-13). De az újszövetségi gyülekezetek élete is az istentiszteletek köré szerveződött. Az alkalmak kellő gondossággal lettek előkészítve és a hívők rendszeresen részt vettek ezeken (ApCsel 2,42; 20,7). Ehhez képest értelmetlen az a mai, egyébként igen kegyesen előadott nézet, mely szerint Istent ki-ki otthon is imádkozhatja; ehhez nem szükséges istentiszteletre járnia. Ez egy tetszőleges kérdés – mondják. Pedig az újszövetségben kifejezett felszólítás van arra, hogy ne mellőzzük ezeket a közösségi alkalmakat (Zsid 10,25). Pál apostol szintén foglalkozott

ezzel; a korinthusiak között például rendet teremtett azért, hogy az istentiszteleten mindenek ékesen és jó rendben történjenek (1Kor 14,40). És mivel végződik az újszövetség? Többek között a mennyei istentisztelettel a Jelenések könyvében.

b) De a reformátoroknál és a puritán atyáknál is azt látjuk, hogy igen hangsúlyos volt az istentisztelet kérdése. Fogalmazhatnánk úgy is, hogy a reformáció második állomása az istentiszteleti reform volt. A teológiai- és tanbeli reformot az istentiszteleti reformnak kellett követnie. Ez a biblikus és történelmi modell. Teológiai alapvetés nélkül nincs helye az istentiszteleti reformnak. Sajnos a modern istentiszteleti reformok gyakran semmilyen igei támogatottságot nem élveznek. Nincs igei mandátum mindarra, amit keresztyén egyházak „istentiszteleti reform” fedőnév alatt lebonyolítanak.

A reformátorok viszont az ige mércéje alapján rendezték vissza az istentiszteletet. Eltávolították a szobrokat, megszüntették a misézést, kiiktattak minden babonás elemet és hirdették a tiszta igét. Kálvin genfi istentiszteleti reformjai is erről árulkodnak. A puritánok még tovább vitték az elkezdett reformokat. Hangsúlyozták az Úr napja megszentelésének szükségességét; a napi bibliaolvasást, a családi istentiszteletek (áhitatok) megtartásának fontosságát. Elkötelezettségüket mutatja, hogy az üldözések idején, ha kellett, akár a szabad ég alatt is (kinn a mezőn) tartottak istentiszteleteket².

c) Hitvallási irataink is részletesen foglalkoznak az istentisztelettel. Ki-

emelt helyet kap minden reformátori hitvallásban. Olvassuk át a II. Helvét Hitvallás 4. és 5. fejezetét, valamint a Westminsteri hitvallás 21. fejezetét. De még a Westminsteri Kiskaté is, első kérdésére adott válaszában Isten tiszteletét és dicséretét nevezi meg az ember élete céljának.

d) Közösségi és személyes életünkben is rendkívül fontos. „A gyülekezeti istentisztelet legmagasztosabb kifejezése annak a kegyelmi szövetségnek, amelyet Isten az ő népével kötött.”³ – állapítja meg egyik teológus. Ehhez képest, Isten mai népe néha úgy él mintha senkivel nem lenne szövetségben. Nincsenek tudatában annak, hogy szövetséges Urukát, tisztelni és imádni kell. Nem látják, hogy ez a szövetség bizonyos kötelezettségek és feladatok elé állítja a gyülekezetet; hogy ebből a szövetséges viszonyból áldások származ(hat)nak. Nem értik az istentisztelet közösségi vonatkozásait. Ezért az istentisztelet egy lényegtelen kérdéssé silányult. Pedig Isten választott népének ez egyik fő feladata: „Adjátok az Úrnak neve tiszteletét, imádjátok az Urat szent ékességében.” (Zsolt 29,2)

Személyes síkon folytatva vizsgálódásunkat elmondhatjuk, hogy Isten tisztelete egyedi kiváltsága és örömteli kötelessége minden egyes keresztyéneknek. Mert hogyan is ne tisztelnénk és dicsőítenénk Azt, aki a mi Teremtőnk és Megváltónk? Maurice Roberts szerint ez azért is fontos kérdés „mert a keresztyén ember ebben az életben arra az örökkévalóságra készül, ahol Isten tisztelete és dicsérete fog betölteni mindeket.”⁴ Ne feledjük, hogy a mennyben fő foglalatosságunk Isten dicsőítése és tisztelete lesz! Ha ezt a meghatározást elfogadjuk, *sajnos úgy néz ki mintha ma sokan nem készülnének sehova*. Milyen érdekes, hogy az úrhajósok pár hetes, max. pár hónapos úrsétára is akár évekig készülnek, míg az örökkévalóságba tartó keresztyének mellőzik az istentiszteletek drága alkalmait. Ez egyébként a világias keresztyénség egyik fontos ismérve. Készülsz-e az Úrhoz? – kérdezzük. Akkor miért kezelled könnyelműen az istentisztelet kérdését? Avagy nem akarsz készülni a mennyei állapotokra? *Mindegy neked, hogy hol, kikkel, hányszor és hogyan készülsz? Vagy talán nem is vágyakozol oda jutni? Vagy talán nem is vagy keresztyén?*

Hogyan és mikor vesztettük el az istentisztelet megbecsülését? – kérded. Miért romlott meg az istentisztelet? Ennek számos oka van. Ezen ki-ki bűnbánattal elgondolkozhat. Tény, hogy a mai egyházakat nem igazán érdekli a biblikus istentiszteleti reform. És az is biztos, hogy a bűn mindent megront, burjánzása mindenre kiterjed, ha teret biztosítunk neki. Kálvin szerint „semmit sem könnyebb megrontani, mint Isten tiszta tiszteletét.” Itt az ideje tehát annak, hogy komolyan vegyük az istentisztelet kérdését. A Sátán persze ezt nem akarja. Nem szeretné, hogy mi Istenre figyeljünk és „haza” készüljünk. Azt akarja, hogy mi *itt és most* érezzük jól magunkat. Ezért emberközpontú és érelemlorientált a mai „istentiszteleti” alkalmak jelentős része. De mi ne feledkezzünk el arról, hogy merre tartunk.

BUKTATÓK

Az istentisztelet témakörének legfontosabb buktatói a következő három kérdés köré csoportosíthatók: (1) Kit kell tisztelni? (2) Kik tisztelhetik Istent? (3) Hogyan kell tisztelni Istent? Vegyük sorra ezeket a kérdéseket és vizsgáljuk meg mit mondhatunk el róluk az ige alapján. (folytatjuk)

Szőke Imre

JEGYZETEK:

- 1 Fadrusz János szobrászművész tiszteletére rendezett ünnepségsorozatról van szó. Fadrusz egyik legjelentősebb alkotása a kolozsvári Mátyás király szoborcsoport. A Fadrusz-napok keretében ökumenikus istentiszteletre került sor a kolozsvári Szent Mihály római katolikus templomban, református, evangélikus, unitárius, görög-katolikus és orthodox részvétellel. Erről többet: Fadrusz-napok Kolozsváron, *Üzenet – Az Erdélyi Ref. Egyházkerület Gyülekezeti Lapja*, 2002. nov. 1, 6. o.
- 2 1665-ben például egy olyan rendelet is született Angliában, mely szerint az egyházból kizárt puritán lelkipásztorok öt mérföldes körzetben nem közelíthették meg a városokat. Ezzel teljes tönkretételüket és elszigetelésüket célozták meg. De ez nem zavarta őket a mezői istentiszteletek megtartásában.
- 3 Herman Hanko, *The Fear of the Lord in the Worship*, (David Lachman and Frank J. Smith ed., Worship in the Presence of God, Greenville Seminary Press, 1992), 22. o.
- 4 Maurice Roberts, *Weaknesses in Worship*, The Banner of Truth Magazine, 2002. októbere, 2. o.

MIT TEHETSZ HA A FÉLELEM FELÜLKEREKEDIK RAJTAD?

Természetesen nem olyan félelemről beszélek, amely visszatart attól, hogy lezuhanj egy szikla pereméről, vagy amely segít engedelmessé válni az állatkerti jelzésnek: „Tartsa távol kezeit az oroszlánok ketrecétől!” Isten jó célból adta nekünk a félelem képességét, mint ahogyan minden más érzelmeket is megfelelő célból kaptunk, hogy segítsenek bennünket és dicsőítsék Istent. A félelem miatt megmenekülhetünk a különféle sebesülésektől és veszélyektől, amelyek másképpen elpusztítanának legtöbbünket, mielőtt célt érnének.

Itt inkább olyan ésszerűtlen félelemről beszélünk, amelyek meglehetősen racionálisak önmagukban, amelyek legyőzik, és uralmuk alá vonják az embert. Sokszor nem gerjeszted ezeket a félelmeket, és néha mégis azt veszed észre magadon, hogy olyan dolgokat teszel, amelyeket nem szeretnél tenni. Valóban, a félelem képes olyan erős nyomást gyakorolni rád, hogy egyszer csak úgy érzed, hogy egy olyan külső erővel állsz szemben, amely teljesen rabjává tesz. Félelemből emberek állást változtatnak, egyik városból a másikba költöznek, bezárkóznak a házba, ölnék, elmegyógyintézetbe menekülnek. Macskáktól, hidaktól, liftektől, emberektől való félelem miatt egyes emberek olyan életstílust alakítanak ki, amely furcsa és gyümölcstelen. Az olyan félelmek, amelyeket nem tudsz irányítani (mondhatnánk, hogy azok irányítanak téged), azok a félelmek, amelyekről igazán félsz!

„Igen”, – mondod most. „Megértette a problémámat. Tudja, hogy milyen kint állok ki, amikor a félelem jeges keze megragad? Tudja, milyen szörnyű még az is, ha csupán rá gondolok? De vajon segíthet nekem? A félelem olyan hatalmas erő. Vagy talán létezik valami nagyobb erő, amely kivezetne engem a félelem ellenőrzése alól, és helyette inkább az kontrolálna? – kérdezed. Bármit megtennék azért, hogy megszabaduljak ettől a rettenetes szörnyetegtől!”

Nos, azt kell mondanom, hogy van remény számodra, de ezt soha nem találhatod meg olyan próbálkozásokban, amikor meg akarod szabadítani magad a félelemtől. Amikor azt mondod, hogy „bármit megtennék”, olyan lelkiütről

teszel bizonyosságot, amely teljesen elmentmond annak, hogy hatékonyan kezelni tudd a félelmet.

Először is hadd magyarázzak el egy pár dolgot. Soha nem mondhatod el jól, hogy „bármit megtennék”. Isten nem engedi ezt. Ő az egyetlen, Aki elmondhatja neked, mit kell tenned az élet bármely helyzetében, következőképpen mindig így kell hozzáállnod: „Bármit megteszek, amit Ő akar, hogy tegyek.” Vannak emberek, akik szószerint mindent megtesznek azért, hogy megszabaduljanak a félelemtől; ezért költöznek egyesek egyik városból a másikba, ölnék, vagy visszavonulnak a társadalomból. De ezek közül a dolgok közül egyik sem kedves az Úrnak, mert az ilyen emberek kihagyják Őt és az Ő akaratát ebből a dologból. Ennek az lesz az eredménye, hogy félelmek növekednek, mert egyszerűen a félelem formálja és uralja magatartásukat. Ha valakit a félelem vezet, soha nem tud győzelmet aratni a félelem felett. Az a személy, aki azt mondja, hogy bármit megtennék a félelem csillapítása érdekében, ezzel a kijelentésével átadja magát a félelemnek. Ahogy beszélsz úgy is gondolkodol. Ha félelemmel telve gondolkodsz, az bátorítja a félelmet.

Fontosabb azonban, hogy Isten azt akarja tőled, hogy először keresd azt, hogy kedves légy Neki, és csak utána gondold a félelem problémájára. A Máté 6,33-ban Ő azt parancsolja: „Hanem keressétek először Isten országát és az Ő igazságát...” Ha bármit is előbbre helyezel – még azt a kívánságot is, hogy megszabadíts magad az ijesztő félelemtől – felfedezheted, hogy nem tudod a célt elérni. Istent nem lehet második helyre szorítani, még akkor sem ha a félelemtől akarsz megszabadulni. Nem látod, hogy mindaz, amit eddig próbáltál, elégtelen? Nem látod-e, hogy az Úrhoz való odafordulás hiánya (az Istenhez, Aki ismer téged) a legnagyobb hiányosságod? Nem ostobaság-e mellőzni az egyedülit, Aki ki tud vonni az értelmetlen félelmekből? Igen, de ne téveszd szem elől azt a tényt sem, hogy nem fordulhatsz Hozzá pusztán azért, hogy megszabadulj a félelemtől. Azért kell az Úrhoz jönnöd elsősorban, hogy helyet keress magadnak az Ő országá-

ban, ami azoknak adatik, akik bírnak az Ő igazságával.

„Hogyan lehet ez az enyém?” – kérde. Nos, engedd meg, hogy elmondjam.

Minden férfi és nő úgy születik erre a világra (kivéve Jézus Krisztust), mint bűnös, Isten előtt halott. Senki sem születik bűn nélkül. Isten országa azonban olyanoké lesz, akik igazak, akik tökéletesen igazak Isten előtt. Ez azt jelenti, hogy te nem vagy jogosult erre. Olyan életet éltél, amelyben nem az Istent és az Ő akaratát tetted első helyre, hanem inkább magadnak éltél. Ezzel lázadtál ellene. Mellőzted Őt és megszegted a tíz parancsolatot: hazudtál, loptál, gyűlölködtél, parázna kívánsággal vágyakoztál stb. Ez pedig azt jelenti: nemcsak hogy alkalmatlan vagy arra, hogy a menny polgára légy, hanem bűneid az örök pokolra ítélnék téged, amit Isten azoknak készített, akik semmibe vették az Ő országát és igazságát. De jegyezd, meg Ő azt mondja: „Keressétek...” Keresheted bűneid bocsánatát és az örök mennyi polgárságot, ha akarod. „Hogyan?” – kérdezheted. Egyedül Jézus Krisztuson keresztül, és csak általa. Krisztus azért jött a világra, hogy meghaljon a bűnösök bűnéért. Ahelyett, hogy a pokolra küldte volna őket, magára vette az övéinek vétkeit és bűneik büntetését. Meghalt helyettük, ennek következtében elvette a poklot tőlük. Isten nyilvánvalóvá tette, hogy elfogadta Krisztus áldozatát azáltal, hogy feltámasztotta Őt a halálból és felvitte a mennybe, ahol uralkodik hatalommal

és tekintéllyel bír minden ember és erő felett az egész univerzumban (beleértve a félelmet is). Azoknak, akik Benne bíznak, mint Megváltójukban; akik hiszik, hogy Ő meghalt és feltámadott a halálból; nemcsak hogy megbocsátja bűneiket, hanem Isten azt is megígéri, hogy hit által meg is igazulnak. Jézus Krisztus tökéletes igazságát nekik tulajdonítja Isten úgy, ahogy leggonoszabb bűneiket Isten Jézusnak tulajdonította a kereszten. Ahogy olvastad, Isten elítél bűneidért, ezért szükséged van egy Megváltóra. Most ne félelmeidre nézz, hanem keresd az Isten országát és az Ő igazságát, és fedezd fel a megbocsátás örömét Krisztusban.

„Nem túl könnyű ez?” – kérdezheted. „Én már keresztyén vagyok, de a félelem még így is elfog. A megtérés nem tett automatikusan mentessé a félelemtől.” Nem mondtam, hogy azzá tesz. Sőt arra ösztönöztelek, ha még nem ismered Krisztust, mint Megváltódat, akkor ezzel a problémával kell kezdened. Aztán pedig azt mondtam, ha már ismered Krisztust, az legyen az elsődleges célod, hogy Isten kedvében jársz, és ne a félelem eltávolítását tedd az első helyre. Amikor ezt teszed, akkor fontolóra veszed az egyedüli, igazi megoldást a félelemre.

Rendben, tegyük fel azt, hogy Krisztusban bízol. Az üdvösségért valóban kész vagy arra, hogy megtedd mindazt, amit Ő mond, hogy kedves légy Neki. Nem elég csak azt akarni, hogy megszabadulj a félelemtől. Mit tegyél most? A válasz egyszerű és egyenes: **AZT KELL TENNED, AMIT ISTEN PARANCSOL, FÉLELMEID ELLENÉRE IS.**

Tudom, hogy szükséged van magyarázatra, ezért kérlek, légy türelmes. Először fel kell fedezned azokat a kötelességeket (úgy Isten, mint az emberek felé), amelyeket elmulasztottál teljesíteni a félelem miatt. Kérlek, írd le külön egy lapra azokat a kötelességeket, amelyeket félelem miatt elhanyagoltál. Fontold meg, mit írsz. Lehet, hogy csak egy sort írsz. Lehet, hogy öt sor sem lesz elég (ebben az esetben leírhatod az öt legnagyobb félelmedet). Lehet, hogy azt írod: „Nem tudom használni az autót Jézusért, mert félek a vezetéstől”, vagy „Nem tudom betölteni szexuális kötelességeimet férjem felé, mert félek a nemiségtől”, vagy „A tömegtől való félelem miatt nem merek elmenni

a gyülekezetbe” stb. A félelemnek sok formája lehet, de amikor a félelem miatt nem tudod Krisztust úgy szolgálni, ahogy kellene, vagy meggyengíti az Istentől kapott képességeid használatát, és megbénulsz – ez bűn. A félelem rossz célra (nem biblikus célra) való használása bűn. Ezért gyökerestül ki kell irtani. Tehát az első lépés az, hogy határozd meg azokat a félelem miatti bűnös hiányosságokat, amikért nem szereted az Urat és felebarátaidat.

A következő lépés az, hogy ismerd el, hogy a felelősségek elhanyagolása válasz a félelem problémájára. Isten meggyőz bennünket arról, hogy van egy nagyobb erő a félelemnél, ez a szeretet. „A szeretetben nincsen félelem; sőt a teljes szeretet kiűzi a félelmet, mert a félelem gyötrellemmel jár: aki pedig fél, nem lett teljessé a szeretetben.” (1Jn 4,18). A szeretet erősebb, mint a félelem, és képes arra, hogy fölényel fogva kirángassa helyéről a félelmet. Ez a jó hír, amit hallanod kell. „Jó” – mondd, „de hogyan tud ez segíteni rajtam? Nem értem.”

Egy asszony, aki normális körülmények között fél az egértől, gyermekei és a vadállat közé áll, szeretetből. Egy katonára a harctéren, akit normális feltételek mellett szelídnek (talán gyávának is) ismernek, kockáztatja életét és kiküszöli a harctérre, hogy megmentse sebesült bajtársát, szeretetből. Ha Isten általános kegyelme (amely visszatartja még a hitetlen embereket is attól, hogy teljesen bűnös természetüknek éljenek) képessé teszi őket arra, hogy ilyen hőstetteket vigyenek véghez a szeretet tökéletlen megnyilatkozása által, nem gondolod-e, hogy ez az Isten az Ő Lelke által, Akit neked adott, még inkább képessé tesz arra, hogy felülkerekedj a félelmen? Pál apostol azt írja Timótheusnak: „Mert nem a félelemnek a Lelkét adta nekünk az Isten; hanem erőnek és szeretetnek és józanságnak Lelkét” (2Tim 1,7).

Állítsuk szembe egymással a szeretetet és a félelmet. A szeretet mindig lehetőségek után néz, hogy adjon. Azt kérdezi: „Mit tehetnék a másikkért?” A félelem szemei mindig arra tekintenek, hogy milyen következményeket hoz magával ez a dolog. „Mit fog velem tenni?” A szeretet nem rója fel a gonoszt (1Kor 13,5), a félelem csak ezt teszi. A szeretet mindent elhisz (1Kor 13,7), a félelem nagyon gyanakvó. A

szeretet el van foglalva a mai feladatokkal, így nincs ideje, hogy aggódjon a holnap felől. Mivel a félelem a holnapra összpontosít, ezért elmulasztja magát alávetni a ma kötelezettségeinek. A szeretet nagyobb szeretethez vezet – teljesíti kötelezettségeit, békét, örömet, megelégedést hoz, és nagyobb odaszánást a munka iránt. A félelem, amikor az alkalom úgy hozza, még nagyobb félelemmé válik, továbbá a szükséges felelősség gyakorlás hiánya még több félelmet szül. Következésképpen, aki fél – felelőtlenül cselekszik. Egy emléktáblán olvasható: „Az Isten félelme az egyetlen félelem, amely minden más félelmet elmozdít”. Érdekes módon a Bibliában az Isten szeretete és az Isten félelme közeli szinonimák. Nem mondanak ellent egymásnak, hanem összhangban vannak egymással. Egyedül azok, akik félik Őt, veszik komolyan az Ő Igéjét, és fedezik fel, hogy ez a félelem kölcsönös szeretethez vezet. Minden bűnös félelem ellensége a szeretet: szeretet Isten és a felebarát felé. Úgy vethetjük le a félelmet, ha felvesszük a szeretetet. Nincs olyan kiűző erő, amelyet hasonlítani lehetne Isten szeretetének az erejéhez, melyet kiáraszt szívünkbe Szent Lelke által. Ez azt jelenti, hogy ha azok a dolgokat (felelősségeket), amiket leírtál megteszed, és szeretettel teszed, le tudod győzni a félelmet! „De pontosan ez a problémám, minden alkalommal, amikor megpróbálok megtenni azt a dolgot, amit tudom, hogy meg kellene tennem, a félelem visszatart a cselekvéstől.” Rendben, akkor várj egy pillanatot; itt az idő, hogy megvizsgáld még közelebbről, és még részletesebben, hogy mi történik valójában. Kezdetként legyen világos előtted az, hogy a félelem nem úgy tart a markában, mint néhány szörnyeteg kívülről, ami felett nincs hatalmad. A félelem azért van, mert **TE MAGAD PRODUKÁLOD A FÉLELMEKET.** Senki más, semmilyen külső erő sem okozója félelmednek. Tehát mindig felelős vagy félelmedért, ahogy felelős vagy a szeretetért is. Mind a szeretet, mind pedig a félelem tiltása Isten parancsolata. Mivel Isten nem parancsolja, hogy ki vagy be kapcsolhatjuk érzelmeinket, ezért Ő azt akarja, hogy tegyük azokat a dolgokat, amik gátolják a félelem újraéledését. Mi tudjuk, hogy melyek is ezek a dolgok (felelős helyzetek, cselekedetek Isten és a felebarátaink felé).

Röviden, ez azt jelenti, hogy foglald el magad azzal a tevékenységgel, vagy tevékenységekkel, amiket már leírtál. „Mindent megpróbáltam, semmi sem működött. Már nem törődöm azzal, hogy előidézem-e a félelmet vagy nem, egy dolgot tudok, nem tudom teljesíteni, amit leírtam a félelem miatt. Fejtsd ezt meg nekem, ha akarsz.”

Rendben, megpróbálom. A probléma nem az, hogy nem tudod megtenni a szeretett dolgot, hanem az, hogy félsz, hogy nem tudod megtenni. Néha az emberek azzal hozakodnak elő: „Attól félek, nem tudom... vagy félek, nem tudom...” Ezek az utolsó szavak kifejezik a szó szerinti igazságot: annyira félsz, hogy nem tudod. Más szavakkal, te produkálsz a félelmet, amely visszatart attól, hogy megtegyed a szeretett dolgot. De figyelj meg, hogyan változnak meg ezek a szavak. Azok helyett inkább ezt írd: „Szeretem és meg tudom...”, vagy „Mivel szeretem, meg tudom...” Ugyanolyan módon, ahogy megváltoztatod a szavakat, megváltoztathatod az ezekkel összefüggésben lévő tényeket is. Ha úgy életedben, mind szavaidban helyettesítéd a félelmet szeretetre, meg tudod tenni azt, amire a szeretet ösztönöz. Azt mondod, mindenféle dolgot megpróbáltál, hogy megállítsd a félelmet, igaz ez?

„Igen. Kibeszélhetetlen órákat töltöttem azzal, hogy megtegyem...” Nos ez az, pontosan ezért van az, hogy a félelem felülkerekedik rajtad! Meg akartad állítani a félelmet, bevetted napirendedbe, hogy abbahagyod a félelmet. Ehelyett inkább hagyd abba azt, hogy abba akarsz hagyni. Ez olyan, mint az a személy, aki aggódik az aggodás miatt.

„Micsoda? Azt érted ez alatt, hogy csak annyit kell tennem, hogy abbahagyom a próbálkozást, és ez által nem fogok félni?”

Nos egy kicsit gyors ez a következtetés, de igen, abba kell hagynod. Ez legyen az első, de ez önmagában nem elég. Mindenféle félelemmel való kapcsolatodat el kell utasítanod, és a helyzeteket is, amelyekről megtanultad, hogy félelmet okoznak. Ehelyett inkább tanulj meg arra összpontosítani, hogyan

tegyed meg azt a szeretett dolgot, amit Isten kér tőled. Ahogyan megtanultad azt, hogy a félelem megtapasztalásán gondolkodj, ugyanígy tanulj meg, tervezd meg, hogyan szerethess. Vágyakozz e szeretet után és cselekedj azt. Ahogy megtanultad előre látni (félelemmel), hogy milyen veszély leszel rád, ugyanúgy meg kell tanulnod előre látni (buzgósággal), hogy mit tehetsz azért, hogy Isten és mások kedvében járh.

„De pontosan ekkor kezdek el félni, amikor elkezdek gondolkodni egy 'félelmetes' cselekvésen”.

Nos, még a nyelvezetednek is meg kell változnia (emlékezz, hogy úgy gondolkodsz, amint azt kifejezésre juttatod szavaid által). Többé tehát nem gondolkodhatsz vagy beszélhetsz arról a bizonyos dologról úgy, mint egy félelemteljes megtapasztalásról. Ehelyett inkább tanulj az adott dolognak a szeretetből fakadó oldalára nézni. Irányítsd gondolatodat és szavaidat arra a jóra, amit valakinek ez által szerethetsz.

Lássunk erre egy-két példát. A nemi kapcsolat például egyesek számára nem okoz semmilyen félelmet, ahogy ezt sok feleség tanúsíthatja. Sőt bizonyára tudod, hogy Isten a nemi kapcsolatot azzal a szándékkal adta, hogy örömet adjon általa. Ha félsz tehát az ilyen kapcsolattól, láthatod, hogy te okozod a félelmed, mert egy olyan félelemkeltő tapasztalatra gondolsz, amely már megtörtént vagy megtörténhet. Valahogy (racionálisan vagy másképp) a félelem társul a nemi kapcsolathoz, de mégis nem az az igazi oka. Lehet hogy a félelem eredeti oka már régen elmúlt, a félelem azonban nem múlt el. Mivel volt egy félelemkeltő tapasztalatod, amely a nemi kapcsolat előtt vagy közben fordult elő, ezt hozzákapcsoltad minden nemiséggel kapcsolatos megtapasztaláshoz. De ha megtanulod szétválasztani a nemi kapcsolatot (vagy legyen pl. hídon való átkelés, vagy házból való kilépés stb.) a félelemkeltő képzetársítástól, (a kettő ugyanis szétválasztható mivel egyik nem oka a másiknak) és újra összekapcsolod a nemiséget szeretetteljes szavakkal és gondolatokkal, felülkerekedhetsz a félelmen. Meg kell

tanulnod előrelátó módon gondolkodni, tervezni. Oly módon, hogy ne te és félelmeid legyenek a középpontban. Tervezz és légy előrelátó társadért, és gondolj arra az öröme, amit neki szerethetsz. Nincs más út arra, hogy felülkerekedj a félelmen. Meg kell tanulnod szeretni ahelyett, hogy félnél, és ez kell, hogy végigkísérjen mindenben. A szeretet az egyedüli dolog, amely elfordít valakit attól a szemlélődéstől, amely félelmet okoz, és odafordít a másikkhoz. Ez pedig örömet és megelégedést okoz.

„Most először kezd végre a fény derengeni. De bizonyára ez még nem minden.”

Igen, van még más is. Közelítsünk a dologhoz egy másik nézőpontból. A félelem egyfajta önjövendülés. Emlékszel a múltbeli félelmetes eseményre, – mondjuk pl. hallucináltál a tömegben (vagy fizikailag bántalmaztak nemi kapcsolatban, vagy bármi)? A tapasztalat szörnyen rémisztő és nagyon zavaró volt. Amikor rágondolsz is, félsz egy kissé. Azt gondold: „Soha nem akarom, hogy újra megtörténjen.” Ahogy a lehetőségre gondolsz, felismered, hogy ez a dolog megtörtént és elkezded félni attól, hogy ez a dolog ismét megtörténhet. Mi történik? Félsz attól, hogy félni fogsz a félelemtől. Úgy érzed, a félelem felül kerekedik rajtad és attól félsz, hogy ismét lesz egy félelmetes megtapasztalásod, amely kiváltja a félelem egy még magasabb fokát, mint amit most érzel, ez még több félelmet hoz és így tovább... Látod ezt a körforgást? Nem tudtad, hogy abban az időben hallucinációd egy különleges álmatlanságnak köszönhető (pl. a záró vizsgára tanultál a főiskolán), és mivel ez a képzelődés egy nagy tömegben fordult elő, a tömeggel kapcsolód össze. A képzetársítás meglehetősen pontos volt, mert nagy félelem és zavar támadt benned. Ezért minden óvatosságot megteszel annak érdekében, hogy távol maradj a tömegtől a félelem miatt, hogy egy másik ilyen félelemkeltő megtapasztalást elkerülj (azt kell mondanunk, hogy az ilyen óvatosságot a félelem motiválja). Minél többször vagy elővigyázatos, annál többet fogsz

**A FÉLELEM AZÉRT VAN,
MERT TE MAGAD PRODUKÁLOD A FÉLELMET...**

aggódni, és még több félelemkeltő helyzetbe kerülsz. Minél jobban kerülöd a tömeget, annál félelmetesebb lesz a tömeg számodra. Minél többet foglalkozol ezekkel a dolgokkal, annál több félelmet produkálsz. Nem a tömeg produkál félelmet, a tömegnek nincs ilyen ereje. Te vagy az aki fél a tömegtől, mert volt egy félelmetes megtapasztalásod a tömeggel kapcsolatban. A tömeg nem okoz félelmet, hanem félelmed a félelmeiktől okozza a félelmet. A tömeg csupán emlékeztet múltbeli félelmetes tapasztalatodra a tömegben, és te félsz, hogy bármi megtörténhet.

„Rendben, most már én is látom. De mégis pontosan hogyan hagyhatom abba a félelemtől való félést, és hogyan kezdek el szeretni Istent és felebarátaimat? Mondd el pontosan, mit kell tennem!”

Elmondom. Azáltal, hogy elhatározod, hogy szeretni fogod a másokat, úgy, ahogy a Biblia tanítja, megteszed a lépést a félelem uralta életből a szeretet uralta életbe. Nincs más út. Ez volt az útja a mártíroknak, és a te utad is ez kell, hogy legyen. Láthatod, hogyha megpróbálsz nem félni, ez okozza a félelmet és az ilyen kísérlet egy nem kívánt eredményhez vezet. Amikor megpróbálsz nem félni, ugyanabban az időben mégis elfog a félelem amiatt, hogy ismét félni fogsz. Ehelyett inkább meg

kell tanulnod odaszánni magad imádságos szívvel, annak megcselekvésére, amit Isten követel, akár lesz egy félelmeteljes tapasztalatod az adott dologgal kapcsolatban, akár nem. Ez a kulcs, ami megnyitja zárát börtönödnék.

Ismételjük át ezt még egyszer más szavakkal. Hagyd abba a próbálkozást, hogy abba akarod hagyni a félést. Mondj Istennek valami hasonlót saját szavaiddal: „Úram, ha lesz is még egy félelmeteljes tapasztalatom, akkor hadd legyen. A te kezvedbe teszem le ezt.” Ez valami olyasmi, mint amit Péter apostol mond: „Minden gondotokat őreá vessétek, mert neki gondja van reátok.” (1Péter 5,7) Ezután készíts tervet, menj és cselekedd mindazt, amiért az Úr felelőssé tett, hogy cselekedd. Töltsd be elmédet azzal, hogy kifejezésre juttatod szereteted mások felé. („Örömmel dicsérem az Urat, kiveszem a részem a gyülekezeti életből. A vasárnapi iskolára ezen a héten Józsué könyvéből kell készülni. Bármilyen módon hozzájárulnék ahhoz, hogy áldás legyek mások számára. Azt hiszem nincs semmilyen kommentárom Józsué könyvéhez. Azt találgatom, vajon melyik kommentárt lenne jó megvennem, ezután minden nap 45 percet fogok készülni a következő leckére és akkor...”) Ahogy neki-látsz engedelmessékedni Istennek és kézbeveszed feladataidat, hálás leszel

az Úrnak bármilyen előrehaladásért, amit megtettél. Összpontosíts azokra a szeretett cselekedetekre, amelyeket most meg kell tenned, és ne foglalkozz azokkal a félelmetes tapasztalatokkal, amelyeket el akarsz kerülni. Ne engedd meg magadnak azt a luxust, hogy a félelem megtapasztalásán gondolkodj! Ne gondold arra, hogy meg akarod állítani a félelmet! Gondolkodj Isten szolgálatáról és arról, hogyan tudnád ajánlódait mások segítségére használni.

Amikor rajtakapod gondolataidat, amint ismét a tiltott területre kalandoztak (és bizonyos lehetsz, hogy eleinte ez elég gyakran megtörténik, amíg a szeretet fegyelmező ereje által nem állsz ellent), változtass azok irányán. Ne engedj magadnak egy pillanatnyi ilyen ábrándozást sem. Kérdd az Urat, hogy tanítson meg újra összpontosítani azokra a dolgokra, amelyeket Pál apostol felsorol a Filippi 4,8-9-ben. Olyan magatartásnak kell benned növekednie, hogy azt mondhasd: „Mi van, ha lesz egy félelmetli tapasztalatom? Nem jó, zavaró, de túléltem – legalábbis eddig mindig túléltem.” Amikor nyíltan így mersz gondolkodni, ahelyett hogy aggódnál, biztos lehetsz afelől, hogy megváltoztál.

Dr. Jay Adams

RAVAI ÉLETKÉPEK

„ÉN MEGTISZTÍTOM ŐKET MINDEN BŰNEIKBŐL.” (JER 33,8)

A Jézus Krisztusban elnyert szabadság az ember életének meghatározó eseménye. Vannak akik már fiatalon megtapasztalják és vannak, akik idősebb korban élik át. Nagyon szépen szemlélteti ezt a Máté evangéliuma 20. részében leírt szőlőmunkásokról szóló példázat is. Akik ezt a szabadságot megkapták, azokra egy dolog biztosan érvényes, sőt örökérvényű: megtalálták az életük értelmét és célját. Ezt nem lehet elhallgatni, ezt hirdetni kell. A vetés a miénk, az ige érlelése az Úré. Az övé legyen a dicsőség.

Ennek a hatalmas Istennek a munkáját láthatjuk néhány ravai ember életé-

ben is. Ott, ahol a nyomor, az erkölestelenség, az istenkáromlás, az alkoholizmus, az indulatok Sodomává tették a falut. Ott, ahol emberemlékezet óta nem hirdették a feltámadott Megváltót, mert az unitárius hit csak az ember Jézust ismeri el, a csodátalanított Bibliával. Ott, az Úr ismét bizonyosságot tett az ő nagy könyörületeességéről. Ezen a törvénytől küli vidéken, a civilizáció perifériáján élő emberek körében is. Hihetetlennek tűnő életutakról lehet hallani. Akkor, amikor már úgy látszott, hogy nem volt értelme az évekig tartó igehirdetéseknak, családlátogatásoknak, Isten kiárasztotta az áldását: néhányan elfogadták Jézus Krisztust Megváltójuknak.

Ettől kezdve valóban „nem csak kenyérrel éltek, hanem minden igével” amit olvastak, vagy hallottak. Két hónap alatt kb. 60 éneket tanultak meg, és aki nem tudott olvasni, hangszalagról hallgatta Isten Igéjét. Nagyon ritka az az este, mikor nem gyűlnek össze Isten igéjét hallgatni, amit id. Jónás Vilmos bácsi olvas föl 8-10 felnőtt és 5-6 gyerek körében. Ezt követően énekekkel dicsérik az Urat, majd imaközösséget tartanak. Az esti együttlétek egyik fő mozgató rugója ifj. Jónás Vilmos, aki viccelve terelgeti a kis csapatot, mondván: „Az ördög leskelődik, gyertek áll-

junk ellene, ne hagyjuk magunkat.” Tényleg így van, az ördög mindent megpróbál, hogy félrevezesse az újjászületett embert. Ilyenkor hasznos segítség az imádság. Mély igazságot fejez ki ez a kis mondás: „A Sátán megremeg, ha a legingatagabb keresztyént térdén állva látja.”

Miért ilyen buzgók ezek a szerény cigány-emberek? Mert az életükben valósággyá vált amiről a Szentírás beszél. A bűn és a szenvedés olyan mélységeit járták meg, ahonnan Krisztus nélkül sohasem szabadulhattak volna. Az az ember, akin az orvosok nem tudtak segíteni, értékelni tudja az ajándékba kapott életet. A fájdalom és az öröm könnyeivel mesélte ezt el id. Vilmos bácsi. Ifjabbik Vilmos is tudja, hogy mit jelent a bűntől szabadabbá lenni. Lehajtott fejjel mondta el, hogy fejszével a kezében, és mezítláb a hóban kergette meg azt, aki fölbosszantotta. Feleségét verte, és fölforrósított konzervdobozra állította mezítláb, hogy megbüntesse. Mi azt mondjuk az ilyen emberekre, hogy reménytelen eset. Nekünk igen, de Istennek nem. Megtérése után a felesége bosszantására higgadtan tudta mondani, hogy maradj csendben. Mikor ez többször megisméltődött, és hirtelen fölugrani látták Vilmost, azt hitték,

hogy most mindennek vége. De nem ez történt. Vilmos letérdelt, és miután megcsókolta felesége lábát, azt kérdezte: „Ilus, most már befejezed-e végre?”

Erőt adó, és hitet növelő bizonyosságtételek ezek, megélni a hitet a mindennapi élelemért való küzdelem, és a hitetlenek gúnyolódásai között. Miközben rájuk gondolva peregnek előttem a képek, Tornay András versének néhány szakasza jut eszembe:

Szenvedésben nevetni
Fájdalomban túrni
Csak te tudsz bennem

Gyümölcsöt érlelni
Pusztaságban énekelni
Csak te tudsz bennem

Halált életre cserélni
Hegedűhúron könnyet nevelni
Csak te tudsz bennem

László Lehel

ISTEN SZÓL HOZZÁD¹

**SZÓLÍTÁ AZÉRT ÉLI SÁMUELT, ÉS MONDA: FIAM, SÁMUEL!
Ő PEDIG FELELE: ÍMHOL VAGYOK.
(1SÁM 3,16)**

Isten éppen úgy szólhat személyesen a fiatalokhoz, mint az idősekhez. Néhány felnőtt bizonyosságot tehet arról, hogy Isten milyen különös módon szólította meg őket. Tudjuk azt, hogy Isten minden egyes emberhez szól, amikor az Ő teremtésének nagyszerű munkáit szemléljük: a Nap, a Hold, a csillagok és mindazok a csodálatos dolgok, amelyeket ebben a világban látunk Róla tesznek bizonyosságot. Isten azonban másként is megszólítja a világot, és ebből kitűnik, hogy Ő nincs megbékélve a világgal. A Biblia szavai szerint: „Mindnyájan vétkeztek”. Minden földrengés, vihar, árvíz vagy bármiféle katasztrófa erre emlékeztet minket. Isten nem áll békés viszonyban a világgal!

Minden háború, minden gyilkosság, minden zár az ajtókon, minden börtön és minden fájdalom azt hirdeti, hogy az ember vétkezett. Mindannyian bűnösök vagyunk!

Mindaz, ahogyan Isten kinyilatkoztatta magát a természetben azt tudatja velünk, hogy Ő egy erős és hatalmas Isten. Arról azonban a természetből nem értesülünk, hogy Ő szent, gyűlöli a bűnt és hogy a bűn büntetését von maga után. Ezekre a dolgokra a választ a Szentírásban találhatjuk meg. A Biblia nem más mint Isten üzenete a bűnös világhoz. Micsoda öröm, hogy Isten Igéje nemcsak azt tárja fel előttünk, hogy mennyire rontotta meg életünket a bűn, hanem megmutatja Isten jóságát is. Ezt abban láthatjuk, hogy Ő elküldte a Fiát, az Úr Jézus Krisztust azért, hogy az Atya ítélőszéke előtt feleljen mindazok bűneiért, akikért váltságul jött. Milyen borzasztó könyv is lenne a Biblia, ha csak annyit közölné velünk, hogy milyen nagy a mi bűnünk.

Gyerekek, amikor istentiszteletre mentek (és remélem, hogy rendszeresen látogatjátok az alkalmakat) emlékezzetek arra, hogy amikor a lelkész Isten szolgáljaként szólít meg titeket a

Biblia szavain keresztül, akkor valóban Isten beszél hozzátok.

Lehet, hogy olyanok vagytok, mint Sámuel, amikor kisfiúként azt hitte, hogy csak egy emberi hangot hallott. Talán úgy gondoljátok, hogy a lelkész is éppen olyan ember, mint mások. Amikor azonban a lelkész a szószékről Isten Igéjét hirdeti, akkor tulajdonképpen Isten szól hozzátok általa. Ma már sokféle különböző hang ostromol benneteket a televízión, barátokon, a tudományokon, a politikán és a pop sztárokon keresztül. Te melyik hangban fogsz bízni az örökkévalóságod illetően? Figyelj arra, amit a világot teremtő Isten mond neked!

Törekedj személyes Megváltódként megismerni az Úr Jézus Krisztust!

JEGYZET:

¹ Engedélyezett fordítás a *Free Church Witness* magazin, *The Explorer* 2002. októberi mellékletéből, eredeti cím: *God Speaks to You*. Fordította: Robinson Zita.

HÚSVÉTI KONFERENCIA

Szeretettel várunk és hívunk minden érdeklődőt húsvéti konferenciánkra, melyet 2003. április 18-21 között szervezünk szovátai (Erdély) központunkban. A további részletekről érdeklődni lehet a helyi gyülekezeteknél. A korlátolt számú szálláshelyek miatt érdemes idejében jelentkezni.

HETI SZOLGÁLATI ALKALMAK GYÜLEKEZETEINKBEN:

HELYSÉG	KAPCSOLAT	KEDD	SZERDA	CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
Budapest	Zoltán Zsolt 06-1-322-9317						10:00 IMA 11:00 IT 17:00 FB
Miskolc	KGTMI 06-46-412-558				16:00 FB		9:45 IMA 10:30 IT 17:00 IT
Barót	Tókos Sándor 0267-377-369			18:00 IB			11:00 IT
Brassó	Vincze N. László 0268-328-278			18:00 FB		17:00 IB	11:00 IT 18:00 IT
Erdőszentgyörgy	László Lehel 0723-630-793	18:00 FB	18:00 FB				10:00 IT 18:00 FB
Kézdivásárhely	Simon Szabolcs 0267-318-773						15:00 IT
Marosvásárhely	Kovács Kálmán 0265-160-701			18:00 FB		12:00 GYIT	10:00 IT 18:00 FB
Nyárádszentanna	László Lehel 0723-630-793				18:00 FB		
Rava	László Lehel 0723-630-793			16:00 FB			14:00 IT 14:00 GYIT
Petrozsény	Zólya Csaba 0723-395-260				15:00 FB		
Sepsiszentgyörgy	Simon Szabolcs 0267-318-773		19:00 FB				10:00 IT 19:00 FB
Szamosújvár	Szász Attila 0723-368-408						11:00 IT 15:30 IB
Szék	Vigh István 0264-228-261		19:00 FB		19:00 FB		11:00 IT 16:00 IT 18:00 FB
Székelykeresztúr	Sikó Mihály 0723-332-053			16:00 FB			8:30 IT
Székelyudvarhely	Curcubet Gábor 0266-210-211		19:00 FB		19:00 FO		10:00 IT 11:00 HIT 16:00 FB
Szováta	Kovács Ferenc 0265-577-592					17:00 IB	10:00 IT 11:00 FB
Vulkán	Zólya Csaba 0723-395-260		16:00 IMA 17:00 FB			12:00 GYB	10:00 IT 17:00 FB
Badaló	Pápai Ernő 06-20-597-7551			19:00 FB			
Barkaszó	Lőrinc Bertalan 06-20-808-4845						10:00 IT
Beregszász	Pápai Ernő 0314-124-639	10:00 IB	14:00 FB				10:00 IT
Gát	Lőrinc Bertalan 06-20-808-4845			18:00 FB			
Izsnyéte	Lőrinc Bertalan 06-20-808-4845	18:00 IB			17:00 IMA 18:00 FB		14:00 IT
Kukja	Demeter Géza 06-20-416-5037						13:00 IT
Rafajna	Demeter Géza 06-20-416-5037			18:00 FB			
Zápszony	Demeter Géza 06-20-416-5037			14:00 FB			

IT - istentisztelet, **FB** - felnőtt bibliaóra, **IB** - ifjúsági bibliaóra, **FO** - fórumbeszélgetés, **HIT** - hitvallás tanulmányozás, **GYIT** - gyerekistentisztelet, **GYB** - gyerekbibliaóra

FELHÍVÁS

A Keskeny Út szerkesztői örömmel veszik tudomásul, hogy lapunk tartalma sok hívő testvérünknek segít a lelki- és hit-beli növekedésben. Ezért felhívjuk kedves olvasóink figyelmét, hogy észrevételeiket és leveleiket szívesen közöljük, amennyiben írásban elküldik őket szerkesztőségünk címére. Szeretettel bátorítunk mindenkit, hogy kapcsolódjon a lap szerkesztéséhez és – nem utolsósorban – terjesztéséhez.

A Szerkesztőség